

Mlaša tednik

kulturno - politično glasilo

Koroška

svetovnih in domačih dogodkov

3. leto / številka 33

V Celovcu, dne 15. avgusta 1951

Cena 70 grošev

Nemški šovinizem

V zadnjih tednih moremo v Srednji Evropi zopet opazovati pojave, ki morajo s skrbjo navdajati vsakega demokrata. Na eni strani smo videli, da so nemški generali zopet dvignili glave, na drugi strani pa vidimo, da jim somišljeniki v Avstriji kar lepo igrajo v roke.

Že leta 1937 smo doživeli, da so pod firmo „Grenzlandtreffen“ pripravljali pohode SA in drugo. Proti Slovincem so tedaj lahko brez skrbi udarjali. Četudi se je pri tem skrivalo kaj drugega, kar je predstavljalo resnično iredento, so merodajni krogi vse dopustili. Če je za 10. oktober 1937 marširala v St. Jakobu v Rožu SA, je bilo vse v redu, saj je na zunaj vse veljalo le napadu na Slovence. Podobne pojave vidimo v zadnjem času.

„Salzburger Nachrichten“ so prinesle kar dva uvodna članka, ki se bavita s šolskim vprašanjem na Koroškem. Nemstvo je ogroženo! Tako trdijo tisti gospodje in „politiki“, ki so izdajali ukrepe, da je na Koroškem prepovedana slovenska govorica, da je prepovedana slovenska pridiga in slovenska pesem, da so prepovedani slovenski napisi na mrtvaških kamnih na pokopališčih. Poznamo te gospode! Radi bi gradili mostičke za zopetni naskok. Kakor obujajo nemški generali tradicijo nemškega rajha tako ti gospodje na Koroškem — pa naj so to veleposestniki iz plebiscitnega časa ali bližje vlade stoječi gospodje —, vsi hodijo po isti poti, v službi nekega „novega“ nemškega rajha; verjetno imajo pred očmi peti rajh!

Take pojave beležimo kot dokaz, da ti krogi ne želijo sožitja obeh narodov v deželi, da ti krogi sanjajo le o „Herrenvolku“ in o „Führer“ in ga tudi poskusil uresničiti. Pravijo, da je nasilje v deželi, ko se mora par nemških otrok in sicer otrok uradnikov, ki živijo od slovenskih žuljev, učiti slovenskega jezika, četudi je mogoče v večini primerov to „nasilje“ itak samo na papirju. Dobro namreč vemo, da se šolska odredba, kateri je vrhovno državno sodišče priznalo veljavo ustavnega zakona, izvaja zelo pomanjkljivo. In vendar je še to tem gospodom trn v peti. Istočasno pa govorijo o demokraciji, ter si drznejo, če jim za zunanji svet tako boljše kaže, kazati razmere na Koroškem kot vzor ureditve narodnostnih prilik. Kaj bi ti „gospodje“ tvegali če bi imeli tisto moč v rokah, katere nimajo, si pa lahko mislimo. Mogoče so oni že pri ljudskem štetju 1. junija t. l. pripravljali v mislih zopet to, kar je sanjal „Führer“ sam in njegovi pomagači, ko so leta 1939. našli v deželi 50.000 vindišarjev. Saj ti so bili določeni, da gredo ob dani priliki v Ukrajino, da tam na rodovitnih poljih pridelujejo kruh in žito za „Herrenvolku“. Nismo še pozabili teh načrtov in tudi ves svet pozorno čuva in pazi, kaj se dogaja v deželi.

Pri takem početju naj se nihče ne čudi, da razgovori o državni pogodbi za Avstrijo ne pridejo do zaključka, ko vendar ves svet že sedaj vidi, da nikomur ni resno na tem, da bi se držal tega, kar bo ta državna pogodba predpisovala.

Ponovno povdarjamo, da zelo pozorno zasledujemo ni in tudi svet izven Koroške in Avstrije vse te pojave. Četudi si na zunaj poskuša ta ali druga stranka pridobiti „velike zasluge“ za nemštvo pod krinko pravice staršev, vendar je v tem toliko hinavščine, da jo vidijo tudi tisti, ki sicer niso tako podrobno poučeni o koroških razmerah.

Medtem, ko se Svica trudi, da v vsakem pogledu nudi svojim narodnim edincem vse pravice in je položaj celo tak, da si narodi med seboj gmotno pomagajo

1. koroška dež. razstava odprta

Prejšnji četrtek dopoldne je bila odprta prva koroška deželna razstava. Glavno koroško mesto si je za to slovesnost nadelo slavnostno obleko, zastave pozdravljajo obiskovalce, ceste so lepo urejene in mlaji so odeti v zelenje. Število razstavljalcev je letos naraslo na 276, ki kažejo obiskovalcem svoje proizvode in računajo na povečanje in razširitev svojih poslovnih zvez.

Na vrtu pred gimnazijskim poslopjem so se zbrali številni gostje iz vseh delov koroške dežele in iz Italije.

Predsednik razstavnega odbora, mestni svetnik Rudolf Novak, je najprej pozdravil goste in razstavljalce, med temi zlasti italijanske zastopnike pod vodstvom podprefekta videmske pokrajine, Evgena Motta in predsednika videmske trgovske zbornice, dr. Job-a. Nato je predsednik pozdravil člane koroške deželne vlade, italijanskega konzula dr. Diega Soro, jugoslovanskega konzula Vošnjaka, zastopnike oblasti in zastopnike gospodarstva ter kulturnega življenja na Koroškem.

V imenu celovškega mesta je izrekel pozdrave župan Schatzmayr, v imenu trgovske zbornice predsednik dipl. ing. Rapatz, v imenu kmetijske zbornice državni podtajnik v p. ing. Fr. Matschnigg, v imenu delavske zbornice predsednik in državni poslanec Pavel Truppe in v

imenu gospodarskega oddelka deželne vlade deželni svetnik Sagaischek.

Nato je govoril deželni glavar Ferd. Wedenig, ki je med drugim dejal: „Pri-zadevanje za organiziranje deželne razstave je bilo venčano z uspehom. Industrijski napredek, tehnična zmogljivost in vsestranski izrazi dela so zbrani na tej razstavi, ki kaže velik razvoj industrijske podjetnosti, pa tudi vestno izročilo in pridnost malih obrtnikov in pa prizadevanje kmetijstva. — Koroška deželna razstava z domačimi razstavljalci in z razstavljalci iz sosedne Furlanije je izraz stremljenja po meddržavnih zvezah in doprinos h gospodarski poživitvi našega življenjskega prostora med Jadranom in Donavo. Ta deželna razstava naj bi bila torišče za reševanje skupnih nalog v službi miru in sporazumevanja med narodi. Nobena, še tako bogata dežela, ne more biti namreč srečna, če vsepovsod okoli nje vlada revščina.“

Končno se je deželni glavar še zahvalil predvsem onim, ki imajo največ zasluge na tej gospodarski prireditvi, nato vsem razstavljalcem in delavcem ter nameščencem v industriji in obrti, ki so delali, mislili in načrtovali za to razstavo.

Z besedami: „Naj bi dosegla prva koroška deželna razstava svojo nalogo v okviru splošne obnove,“ je deželni glavar odprl razstavo.

Jugoslavija in Španija ...

Zunanjepolitični odbor senata Združenih držav Severne Amerike je sklenil, naj bi bili Španija in Jugoslavija vključeni v obrambni sestav zapadnega sveta. Ti dve državi imata izredno važno strateško lego in zato je treba ti dve državi vključiti v zapadni obrambni sestav, četudi ni mogoče govoriti o tem, da bi bila vladna sistema v teh dveh državah demokratična. — Nadalje je zunanjepolitični odbor ameriškega senata sklenil, naj bi dobila Španija 400 milijonov dolarjev posojila. Od te vsote bi porabili 200 milijonov za oborožitev, 200 milijonov pa za obnovo španske industrije.

TITO IN AMERIKANCI

V ponedeljek je obiskal maršala Tita na otoku Brioni ob istrski obali ameriški senator Blair Moody, ki se mudi v Italiji. Senatorja so spremljali trije visoki ameriški častniki iz glavnega stana Atlantske zveze.

V razgovoru je maršal Tito označil leto 1952 kot leto največje vojne nevarnosti. V tem letu bi namreč Sovjetska zveza mogla še računati na kake vojaške uspehe, naslednje leto bo pa Zapad pri sedanjih naglici oboroževanja tako močan, da Sovjetska zveza ne more več tvegati napada. Nadalje je Tito omenil, da so vedno pogostejši obmejni spopadi na jugoslovanskih mejah, in da ima Sovjetska

zveza ogromne množine vojnega materiala v Romuniji, na Bolgarskem in na Madžarskem. Zato je treba tudi Jugoslavijo oborožiti ter ji nujno dobaviti letala, artilerijo in oklopne. Vsled odpora Svetovne banke, da dovoli Jugoslaviji zaproseno posojilo v višini 225 milijonov dolarjev, je izgubila Jugoslavija pri oboroževanju in obnovi svoje industrije že 2 in pol leta.

Končno je v razgovoru, ki je trajal nad dve uri, omenil Tito svojim ameriškim gostom, da namerava izpustiti iz zaporov zagrebškega nadškofa Stepinca, ki pa bi moral nato zapustiti Jugoslavijo. Ako bi bil namreč Stepinac spet nadškof v Zagrebu — je dejal maršal Tito — bi bilo sicer to po željah Vatikana in katoliškega prebivalstva Jugoslavije, ne bi pa bilo to po želji pravoslavnega prebivalstva Jugoslavije.

VOJAŠKE VAJE V SREDOZEMLJU

Začetkom tedna so se pričele na Sredozemskem morju štiridnevne vojaške vaje združenih francoskih, italijanskih, britanskih in ameriških vojnih sil. Vojaške vaje so se začele ob obalah Sicilije in je pri tem predviden predvsem sovražni napad na otok Malto in pa obramba tega otoka, ki varuje plovbo zapadnih zaveznikov po Sredozemskem morju.

njajo proti dvojezični šoli, tako se zagajajo proti slovenski pridigi in slovenskemu petju v cerkvi. Se se spominjamo demonstracij za škofa Funderja in proti škofu Kahnu. Vendar Funder ni vstal od mrtvih, slovenski narod pa je ostal in stoji kakor kameniti ribič na celovškem trgu.

Ponovno smo že na tem mestu zapisali, da imata oba naroda dolžnosti do dežele in države, da pa imata tudi dežela in država dolžnosti do obeh narodov. Le na tej osnovi bomo gradili bodočnost in močno sosedstvo.

jo na kulturnem polju, so na Koroškem ljudje na delu in sicer ne samo VdU, marveč tudi merodajni krogi v ÖVP, ki bi najrajši vzeli slovenskemu sosedu, ki trdo dela in skromno živi, vse možnosti kulturnega, političnega in gospodarskega razvoja.

Kako daleč je še od krika proti dvojezični šoli do gesla „Kärntner, sprich deutsch!“ Pod tem geslom so nas hoteli uničiti med drugo svetovno vojno. Toda nemška nadutost se je zgrudila v lastni krvi.

Kakor se gotovi krogi v deželi zaga-

Poletna razprodaja

po znatno znižanih cenah
v trgovski hiši

Grüner

Celovec - Klagenfurt, Burggasse

ZASLUŽEK MLINOV

Koroški deželni glavar je na novo določil višino zaslužka mlinov pri napravi moke in drobljenke. Zaslužek je določen za 100 kg v šilingih in znaša:

a) pri predelavi pšenice v moko	30.—
b) pri predelavi rži, ječmena in drugih za ljudsko prehrano določenih žit (razen koruze)	28.—
c) pri predelavi koruze v zdrob ali moko	26.—
d) pri predelavi žita vseh vrst v drobljenko za krmo	10.—
d) pri predelavi ovsa v fino drobljenko	17.—
e) pri mečkanju in trganju žita vseh vrst	7.—
f) dovoljen pribitek za množine pod 100 kg za vsako mletje	1.—

Mlinarji smejo računati manj, kakor pa je določeno v gornji odredbi, ne smejo pa nikakor računati več, kakor je označeno v gornjih postavkah.

PRESKRBOVALNINA V BOLNICAH

V zvezi z zvišanjem cen in plač so zvišane s 1. avgustom tudi preskrbovalnine v bolnicah, ki znašajo sedaj za osebo in na dan:

I. razred 40 šil., II. razred 36 šil. in III. razred 32,40 šilingov.

ZAGREBSKI VELESEJEM

V času od 13. do 30. septembra bo v Zagrebu jesenski velesejem, za katerega je prijavilo doslej udeležbo 10 držav. Največje število razstavljalcev so prijavile Avstrija, Belgija, Italija in Zapadna Nemčija. Te države bodo s svojimi razstavami zavzele približno 3/4 prostora, ki je določen za zamejske razstavljalce. Nekatere večje tvrdke bodo organizirale v okviru velesejma samostojne razstave. Tako na pr. „General Motors“ (tovorne in osebne avtomobile), „Societe Misr“ iz Egipta (tkanine), „Microtecnica“ iz Trsta (kinoprojektorji in industrijski stroji) in še druge.

DOBAVE ŽIVIL ZA JUGOSLAVIJO

Prejšnjo sredo je bila na Rijeki posebna proslava. Zaključili so namreč pošiljanje živil iz Amerike v Jugoslavijo v okviru 70 milijonskega kredita, ki ga je odobrila Amerika Jugoslaviji, da ji pomaga pri velikem pomanjkanju živil. Na podlagi te pomoči je dobila Jugoslavija v zadnjih desetih mesecih več kot 500.000 ton živil.

Proslava je bila na jugoslovanski mornarici ladji „Slovenija“, ki je pripeljala iz Združenih držav v riješko pristanišče kot zadnjo pošiljko živil 1645 ton svinjske masti.

MEDNARODNI ŽITNI SPORAZUM

Pomočnik ameriškega ministra za kmetijstvo, Clarence J. McCormick, je ob pričetku tretje poslovne dobe mednarodnega žitnega sporazuma izjavil, da je sporazum ojačil trgovske vezi med državami uvoznicami in izvoznici pšenice s tem, da je zagotovil narodom svobodnega sveta dobavljalne vire.

Osnutek o mednarodnem žitnem sporazumu so izdelali na mednarodni konferenci o pšenici, ki je bila v Washingtonu v začetku leta 1949, in katere so se udeležili zastopniki 49 držav.

„Če ne bi bilo pšeničnega sporazuma, je izjavil McCormick, ni nobenega dvoma, da bi se povečale težnje za povečanje samoposkrbe in po tesnejših vezah z državami za železno zaveso, zlasti s Sovjetsko zvezo.“

Ob začetku tretje poslovne dobe Mednarodnega žitnega sporazuma je jasno vidno znatno nasprotje v trgovini med pšenico in mnogimi drugimi najvažnejšimi vrstami blaga.

Politični teden

Tokrat se res ni zgodilo kaj posebno važnega ali svetovno-politično zanimivega. Podoba je, da pasji dnevi ne vplivajo samo na našo vsakdanjost, temveč imajo svoj učinek tudi na velikih konferencah, na katerih se bijejo za mir.

Smo v času, kjer človeško bitje misli bolj počasi, ko tudi telo raje počiva. V Kaesongu so se pač sestali, kakor so si obljubili, vedeli si pa niso kaj drugega povedati kot na prejšnjem sestanku. Ko so to ponovili, so dve uri še sedeli in se samo spogledavali, v kolikor se je komu to zdelo primerno. „Ali je pri vas kaj novega?“ je vprašal prvi tabor. „Vse je pri starem... Je pri vas kaj novega?“ je odvrnil drugi. In potem sta se spet razšla, da se bosta prihodnjič spet sestala.

To seveda ni nič kaj slabega, dobrega pa tudi nič. Treba počakati. Časopisje obeh taborov se mora pa hočeš nočeš izčrpavati v opisovanju raznih potankosti teh sestankov in v komentarjih, ker drugega pač ni.

Iz dolgega časa so se sem in tja tudi na fronti, ki leži ponekod že 70–80 km nad 38. vzporednikom, tudi vojaško spopadli, ne da bi kdo spremenil potek fronte.

UNO delegacija vztraja še vedno na nevtralizirani coni vzdolž sedanje bojne črte, medtem ko nasprotniki hočejo trdovratno 38. vzporednik. Zdaj je po časopisju prišlo na dan, češ da Amerikanci zato tako trdovratno zahtevajo to cono na sedanji bojni črti, ker ležijo tik za to črto veliki rudniki volframa, kovine, ki je za vojno industrijo zelo važna. Mogoče pa leži v tem vzrok za trdovratnost obeh taborov.

Kitajske vojaške množice vse zadnje tedne za časa pogajanj v Kaesongu, niso nikjer prešle v večje ofenzive. Marsikdo zato dobiva vtis, da je Mao Tse Tungov namen samo preprečiti nadaljnji pohod UNO čet proti severu in zapadu v slučaju, da bi se pogajanja razbila. Po raznih „mirovnih ofenzivah“ in „mirovnih kongresih“, ki so jih poslali na svetlo tam okrog Kremlja, ni videti, da bi isti novi prijatelji miru hoteli v tem času Mao Tse Tungu potisniti nova orožja v roke.

Oba tabora seveda vpijeta o svoji zmagi v zadnji „rundi“ hladne vojne. Komunistični tabor vpije o moralni zmagi, demokraciji pa o prestižni in praktični. Oba pa se že pripravljata na naslednje spopade.

Res je, da so Sovjeti posegli po novi taktiki, ki za določeno dobo ni zgrešila svojega namena. Ameriški kongres je izdelal mirovno poslanico na ruski narod in zgodilo se je čudo: Sovjeti so to poslanico objavili po svojem radiu in časopisju. Dodali so tudi odgovor, katerega je napisal predsednik Sovjetov, Švernik. Tudi s svoje strani so Sovjeti po svojem v Moskvi izhajajočem časopisu „News“ predlagali izmenjavo medsebojnih mnenj v obliki člankov.

Po prvi zadregi menijo zapadnjaki, da je to pač nova šahovska poteza svetovnega komunizma. Zapadni politiki pa trdijo, da ni treba nobenih stomilijonskih podpisov za mir, katere so zbrali v Sovjetski zvezi in državah ljudskih demokracij in ne mirovni kongresov in resolucij, temveč bi zadostovala ena sama beseda generalisima Stalina in splošen mir bi bil tu.

Temu bo pritrnil tudi vsak nepristranski opazovalec. Vmes leže pa še druga dejstva, ki trenutno na videz jemljejo možnosti na splošen mir in na pripravljenost Sovjetov tak mir skleniti in tudi držati. Njih znana izredna nezaupljivost je dobila novega goriva v tem, ko je nekaj ameriških gospodarskih in političnih strokovnjakov privatno izjavilo, da bi vsak mir, ki bi prišel čez noč, mogel ameriško gospodarstvo oškodovati.

V Teheranu, kjer je „bojno polje št. 2“, je položaj dokaj boljši. Tam sta oba partnerja — Perzijci in Angleži — istega mnenja, da je namreč potrebno, da petrolej spet steče po kilometrskih cevih. Gre pa seveda še vedno za temeljna in za bodoči razvoj nadvse važna vprašanja, kakšne izraze je pametno vstaviti v predstoječo pogodbo o sporazumu. Kdo je lastnik petroleja, komu je treba plačati petrolej in kdo ga naj kupi. To so vse zelo važne stvari, ki segajo že v pravosodje. Napačno formuliranje utegne pri-

zadeti Perzijce kot lastnike ali pa Angleže in spor bi se utegnil vneti znova. Torej je treba tudi tukaj čakati.

V Evropi je bilo mnogo hrupa, ker so Amerikanci v svoji zasedbeni coni v Avstriji preprečili potovanje nekaj tisoč komunističnih omladincev na svetovni mirovni kongres v sovjetski sektor Berlina. Zadeva je postala za Amerikance pravzaprav nekoliko nerodna, oziroma dober namen ni imel najboljših posledic. Kot povod za preprečenje potovanja skozi njih cono so uporabili formalnost, ker omladinci niso imeli „sivega potnega lista“, dokumenta, na katerem pa vztrajajo Rusi in ki preprečuje, da bi državljani zavezniskih sil mogli brez njega potovati skozi Avstrijo. Jasno je, da so imeli Amerikanci formalno prav, ko so Sovjete udarili z njih lastnim orožjem. Z druge strani pogledano pa ima vsa zadeva tudi svoje senčne strani. Nekaj ugotovitev: tisti, ki so mladince poslali na pot skozi ameriško cono brez potrebnih formalnosti, so morali predvideti, kaj se utegne zgoditi. To se je zgodilo in komunistični omladinci služijo sedaj kot dobrodošli mučeniki za komunistično propagando. —

„Svobodna Evropa“

V št. 31. „Našega tednika“ smo poročali, da bo letos jeseni blizu Strassburga v Franciji odprta univerza „Svobodne Evrope“. Na tej univerzi bodo mogli študirati begunski študentje iz komunističnih dežel (tudi iz Jugoslavije). V tej zvezi piše znani dnevnik „Washington post“ v eni zadnjih števil med drugim tudi:

„Komunističnega napada na zahodno civilizacijo ne bomo mogli zavrniti zgolj z orožjem. Naša borba se mora prenesti tudi na področje duha. Ves svobodni

Amerikanci pa so tudi vedeli, kaj bodo napravili s transportom komunističnih omladincev in bi ga bili mogli ustaviti in obrniti že na meji. Izostali bi izgredi in začasna internacija.

Držalo bo torej, da sta obe strani točno vedeli, do česa bo prišlo in sta obe to dopustili, da bi iz vsega mogli potegniti majhno propagandno zmago v splošni hladni vojni. Žal je to komunistom skoraj bolj uspelo kot Amerikancem, ki se v taktični borbi proti komunizmu ne obnesejo vedno in se morajo sproti še učiti.

Dogodek pa je pri kraju, ker so se omladinci že vrnili v domovino, ne da bi mogli spoznati ljudsko demokracijo, kar je navsezadnje tudi škoda.

Na koncu bi še omenili, da je povsod opaziti, kakšno zadovoljstvo je zavladalo v delu časopisja po Avstriji, kar se tiče nove oborožitve Nemčije. Mnogi listi pod velikimi naslovi pišejo o zborovanjih nemških generalov in bivših frontnih borcev. Morda skušajo s tem bralce poceni odvrniti od težkega domačega gospodarskega in političnega položaja, na katerem sami nosijo precejšnjo krivdo.

svet bo gotovo z veseljem pozdravil ustanovitev mednarodne univerze svobodne Evrope v begunstvu.

Vseučilišniki narodov, ki živijo onkraj železne zaves, bodo imeli sedaj lepo priložnost, da se primerno izobrazijo, si pridobijo poznanje bogate kulturne tradicije zahodnega sveta in se istočasno pripravijo za vodstvo, ki ga bodo morali prevzeti v domovini tedaj, ko se bo povrnila svoboda. Tako vseučilišče v begunstvu bo mnogo prispevalo za zmago idej svobode v svetu.“

Odmevi govora v Varšavi

„New York Times“ prinaša poročilo posebnega dopisnika Handlerja iz Beograda, v katerem pravi, da govor sovjetskega zunanjega ministra Molotova v Varšavi „ni vznemiril jugoslovanskih voditeljev“.

Po Handlerjevem mnenju, so jugoslovanski voditelji prepričani, da so bile Molotove grožnje naperjene proti poljskim komunističnim kolovodjem in poljskemu narodu, kajti prav na Poljskem danes vedno bolj živo plamti ogenj neodvisnosti — bolj kot v katerikoli drugih satelitskih držav...

Molotovova prerokovanja, da je blizu dan, ko se bodo jugoslovanski narodi dvignili in strmoglavili Titovo vladno, bo večina onih, ki so v zadnjih devetih mesecih obiskali Jugoslavijo, imeli za prazno hvalisanje in pravcati nesmisel...

Z ozirom na to, kolikor moremo vedeti, je neorganizirana opozicija proti jugoslovanski vladi in v prvi vrsti proti njeni gospodarski politiki še vedno močna. Toda v kolikor je mogoče spoznati, uživa jugoslovanska vlada splošno odobravanje glede svoje znanje politike, ki teži za sodelovanjem z Zahodom in proti sovjetskemu imperializmu.

Pismo iz Izraela

Tel-Aviv, v juliju 1951.

Nedavno smo na tem mestu objavili pismo iz Izraela, kjer so bile opisane tamšnje gospodarske razmere.

Danes pa objavljamo vsebino pisma, ki smo ga te dni dobili. Naš dopisnik se je naselil v Izraelu pred dvema letoma in si je medtem že z mesečno plačo uredil stanovanje tako, da mu za prihranke ostane skoraj 60% od mesečnega dohodka. Njegov bruto zaslužek je mesečno okrog 120 izraelskih funtov. Od tega plača za organizacijo, bolniško zavarovanje, davek in ostale socialne dajatve okrog 15% mesečno. Skoraj vse potrebe čine so v Izraelu še na nakaznice, vendar pa v taki količini, da nima nihče potrebe kupovati še izven nakaznic. Par čevljev — moških ali ženskih — stane 2½ funta, kg sladkorja stane 7 piastrov (en funt je sto piastrov), en kg riža stane 10 piastrov, en kg črnega kruha 4.5 piastra, beli pruh kg 8 piastrov, en kg bele moke 9 piastrov, eno jajce 2.5 piastra.

Kruh in moka nista na nakaznice, prodaja je svobodna. Sladkorja pa dobi vsak en kg mesečno, riža pol kg mesečno, jajc pet na teden, en kg masti na mesec, mesa je razmeroma malo, vendar pa je rib na svobodnem trgu v izobilju in ravno tudi tako mesnih konzerv. Sedaj, meseca julija je bilo bolj malo sadja, v glavnem dinje in melone, pomaranče so že prenehale, pač pa je dosti svežih citron. Velik prihranek za vsakega je, ker ni treba kupovati drv in premoga, električni tok je

zelo poceni, petrolej pa skoraj zastoj.

Vreme imamo večinoma zelo krasno, toda čez dan doseže vročina do 35 stopinj Celzija, ponoči pa pade termometer na 10 stopinj. Ker je podnebje suho, vročine ne čutimo dosti, pač pa smo od maja do decembra brez suknje in suknjice, kar v srjaci. Tudi klobuk je tu nepoznan. Pozimi, to je od decembra do marca, pa nismo francosko čepico.

V Izrael sem prišel brez vsakega znanja hebrejskega jezika. Danes, po dveh letih, pa sem že zelo dobro podkovani v hebrejšini in se učim že angleščine, katera je tu tudi nujno potrebna.

Zahvaljujem se Vam tudi posebej za Vaš list, katerega sem z velikim zanimanjem prebiral, ker sem mogel najti v njem marsikaj novega. Ob prvi priliki Vam pošljem pismo z opisom volitev v izraelski državni zbor. Za danes pa končujem ter Vas priščno pozdravljam.

Vaš H.

(Op. uredništva: Za čevlje je plačal uslužbenec s 120 izr. funti mesečnega bruto zaslužka — približno 100 izraelskih funtov netto, 2% svojih mesečnih dohodkov. Za petnajst kilogramov kruha — pol belega in pol črnega — izda mesečno en procent svojih dohodkov. Pri naših razmerah bi uslužbencu v enakem položaju odgovarjala plača 2.000 šil. mesečno in bi moral plačati za isto množino kruha 3.5% svoje plače. Kakor razvidimo iz te primerjave, so čevlji razmeroma dragi, kruh in živila pa so zelo poceni.)

KONFERENCA V SAN FRANCISCO

Načelnik tiskovnega urada ameriškega zunanjega ministrstva McDormott je objavil, da je Belgija druga država, ki je sprejela povabilo za mirovno konferenco z Japonsko, ki bo trajala od 4. do 8. septembra v San Franciscu. Prva država, ki se je odzvala temu vabilu, je Nova Zelandija.

Tudi vlada Sovjetske zveze je obvestila vlado Združenih držav, da se udeleži konference v San Franciscu, kar je izzvalo precejšnje začudenje in gotovo ne bo ugodno vplivalo na potek konference.

VEDNO NOVI BEGUNCI

Po podatkih organizacije za begunce izza železne zaves, zasebnega ameriškega društva, je v zadnjih treh letih nad 300.000 oseb preselilo čuječnost sovjetske tajne policije vzdolž železne zaves in zbežalo iz Rusije in njenih podložniških držav. Na teden pobegne na Zahod povprečno 500 do 1000 beguncev.

SESTANEK FINANČNIH STROKOVNJAKOV

V Washingtonu se je v ponedeljek začel sestanek finančnih strokovnjakov obeh Amerik, ki bodo proučevali ukrepe proti inflaciji. Sodijo, da bo sestanek trajal dva tedna. Sklical ga je medameriški gospodarski in socialni odbor.

Omenjenega sestanka se udeležujejo predstavniki Argentine, Bolivije, Brazilije, Čileja, Kube, Kolumbije, republike San Domingo, Ekvadorja, Guatemale, Hondurasa, Mehike, Peruja, Združenih držav in Urugvaja ter zastopniki ZN in mednarodnega denarnega sklada.

PREKO SEVERNEGA TEČAJA

Konec julija je preletelo zemljepisni severni tečaj britansko letalo „Aries“. Letalo je odletelo iz Keflavika na Islandiji, kamor je že poprej prispela skupina RAF-a za oskrbo letal na zemlji. Progo iz Keflavika preko severnega tečaja na letališče Eielson na Aljaski, kjer je oporišče ameriškega letalstva, je preletelo letalo „Aries“, ki je imelo na krovu deset-člansko posadko, v sedemnajstih urah. Na poti nazaj pa je preletelo letalo 6.643 km dolgo progo Eielson—Manby, preko severnega tečaja, v neprekinjenem poletu v dvajsetih urah.

AMERIŠKI LETALCI V NEMČIJI

V Frankfurt so prispela prva ameriška letala, ki so namenjena obrambnim silam zahodne Evrope. V prihodnjih dveh tednih bo prispelo vseh 48 letal, ki sestavljajo 433. letalsko prevozno skupino. Ta letala bodo pozneje dodelili nekemu drugemu evropskemu področju. V kratkem se bo v Brementenu izkrcalo 1100 ameriških letalcev.

Prva letala je v Frankfurtu sprejel vrhovni poveljnik ameriških letalskih sil v Evropi general Lauris Norstad, ki je pozdravil došle letalce z naslednjimi besedami:

„Vi ste prve ameriške letalske edinice, ki prihajajo po vojni v Evropo, in predstavljate začetek povečanja moči ameriških letalskih sil v Evropi in moči držav članic Atlantske zveze.“

Vaša naloga je važnejša kot zgolj okrepitev letalskih sil. Vaša prisotnost stopnjuje upanje, samozavest in moralo vaših ameriških tovarišev.“

General Robert W. Douglas, ki se je poslovil od letalcev ob odhodu iz Združenih držav, jim je med drugim dejal, da so predstavniki vse dežele. Naglasil je, da so ti rezervni častniki in letalci zapustili svoja sedanja mesta in prostovoljno stopili v aktivno službo, da so se pridružili skupnim evropskim silam v obrambo proti komunizmu.

Domača in inozemska bogata zaloga pnevmatik in gumijastih dušnic (Schläuche)

Avto hiša
Kaposi & Co.

Golovec-Klagenfurt
Villacher Straße 51
Telefon 12-32

PRI URI ASTRONOMIJE

Profesor: Po kakšni zunanji podobnosti moremo primerjati sonce s Sovjetsko zvezo?

Učenec: Da imata satelite.

Profesor: In v čem sta si različna?

Učenec: O, gospod profesor, razlika pa je v funkciji. Sonce daje svojim satelitom toploto in svetlobo, Sovjetska zveza pa jim jemlje petrolej in premog.

„Slavček“ pri bratih v Holandiji

Kot član pevskega kvinteta „Slavček“ hočem v tem poročilu opisati vsem bralcem „Našega tednika“ vtise iz Nizozemske in veliko navdušenje holandskih Slovencev za našo koroško narodno pesem ter njihovo veliko gostoljubnost.

V soboto, dne 28. julija, smo se odpeljali ob 12. uri popoldne z ekspresnim vlakom preko Solnograda, Monakovega, Augsburga, Ulma, Stuttgarta in mest Karlsruhe, Heidelberg, Mannheim, Ludwigshafen, Mainz, Köln do Aachena. Celih 22 ur smo bili na poti, imeli priliko videti lepe rodovitne pokrajine zapadno-nemške države. Večja mesta kažejo sicer še s svojimi razrušenimi stavbami in poslopji posledice vojne, vendar nastajajo poleg teh že nove zgradbe, katere dajejo nemškemu velenestom zopet staro lice.

Med kramljanjem in prepevanjem slovenskih pesmi je vožnja kmalu minila in ob osmih zjutraj drugega dne smo že dospeli do obmejnega mesta Aachen. Ostalih 10 km smo se peljali do meje s cestno železnica, od tam do mesta Brunssum v provinci Limburg z osebnim avtom. Kar oddahnili smo se, ko smo dospeli do cilja — Brunssum. Tukaj torej se bodo danes vršile največje slovesnosti holandskih Slovencev tem letu. V imenu vseh v Limburgu živčih slovenskih rojakov sta nas z veseljem pozdravila izseljeniški duhovnik preč. g. Nande Babnik, katerega velika zasluga je poživitev narodne zavesti med holandskimi Slovenci ter, poleg drugih predstavnikov slov. organizacij, predsednik „Zveze slov. kat. društev sv. Barbare v Limburgu“, gospod Parfant. Že po kratkem razgovoru smo čutili, da smo prišli med svoje in če bi nas okolica ne spominjala na tujino, še trenutek ne bi mogli čutili, da se nahajamo izven slovenskega ozemlja.

V času bivanja med Slovenci v Holandiji smo stanovali pri slov. družinah in sicer trije člani kvinteta pri g. A. Kozoletu, zelo uglednem krojaškem mojstru, in dva pri g. Robeku, predsedniku pevskega društva „Zvon“ v Heerlerheide. Kako sta skrbeli imenovani družini za naše ugodje, je težko dosti pohvalno povedati. Počutili smo se res čisto domače.

Prvi nastop „Slavčka“ je bil 29. julija zvečer na prostem. Ob 25-letnici obstoja „Slov. kat. društva sv. Barbare Heerlerheide-Brunssum“ ter ob 25-letnici delovanja holandskega patra Teotima med limburškimi Slovenci in ob 20-letnici delovanja pevskega društva „Zvon“, se je vršila zvečer v narodnem gledališču velika prireditev, o kateri smo že natančno poročali v zadnji številki „Našega tednika“.

Po nagovoru zastopnika koroških Slovencev, g. prof. dr. Val. Inzka, je ta izročil „Slovenskemu društvu sv. Barbare v Heerlerheide-Brunssum“ ter pevske-

mu društvu „Zvon“ 30 albumov Koroške kot dar društvom ob velikih jubilejih. Nato je zadonela preko mikrofona slov. pesem. S posebnim navdušenjem so sprejeli poslušalci zlasti koroško narodno pesem. Mnogi še niso bili na Koroškem, tamkajšnja mladina še ni videla Slovenije, rojstnega kraja svojih očetov in mater in kljub temu takšno navdušenje za naše koroško narečje. Menda torej tista bajka o „windišarjih“, ki se poslužujejo jezika, katerega ne govorijo in ne razumejo nikjer drugod kot na Koroškem, vendar ne bo držala. Saj so holandski Slovenci zasledovali z nepopisnim zanimanjem vsebino naših šaljivih koroških pesmi, se zaradi nje tudi pošteno nasmejali in to ob koncu potrdili z močnim odobravanjem. Koliko Slovencev je prišlo med in po prireditvi k nam ter nam povedalo: „Hvala vam, dragi Korošci, da ste prišli med nas. S seboj ste prinesli svežega narodnega duha iz domovine, kateri nas bo požlahtnil in nam okrepil ljubezen do materinega jezika.“ Tako in podobno so nam izražali holandski Slovenci svojo hvaležnost. Občudovali smo njihovo povezanost s slovensko zemljo, ki obstoja tudi kljub daljavam in 20 do 30 letni ločitvi od domovine.

Pri tem večeru sta nastopila tudi pevska društva holandskih in belgijskih Slovencev „Zvon“, oba mešana zbora z nad 30 člani ter slov. fantje harmonikarji. Pesem za pesmijo se je vrstila, druga lepša in milejša kot druga, vezala nas je brate in sestre iste krvi v veliko ljubečo se družino.

Naslednje dni smo spoznali Holandijo in njene posebnosti ter obiskovali vsak večer eno izmed slov. kolonij. V ponedeljek, 30. julija t. l., smo se zbrali v veliki dvorani trga Heerlerheide, da priredimo koncert koroških narodnih pesmi. V povezavi nas je popeljal g. dr. Inzko v slovenske kraje z njihovimi gorami, rekami, vasicami ter cerkvicami. S solzami v očeh in z nasmehom na utsnicah, kakor je pač prišlo, so spremljali petje „Slavčka“. Holandci sicer pojo predvsem enoglasno in zato pristno slov. petje še mnogo lepše doni.

Drugi del večera je izpolnil pevski zbor „Zvon“, za prijetno spremembo pa je poskrbela mladina iz Heerlerheide in okolice z muziko in petjem. Izredno dobro razpoloženi, spet poživljeni za prosvetno delo, smo se razšli, s koščkom domovine v srcih, na domove.

Brezjanska Marija v Brunssum-u na Holandskem

Prijateljski večeri drugod

Da bi čas med bivanjem na holandskem dobro izrabili, smo za vsak dan napravili načrt. V torek je bilo na sporedu snemanje za radio v glavnem mestu Limburga, v Maastrichtu. V sredo smo obiskali brate v slov. koloniji Eyselshoven! V prijetnem večeru smo ob petju pozabili na vse skrbi življenja in se kratko zamislili v slovensko zgodovino. Po-

sebej smo si predložili pomen Koroške v slov. zgodovini, poslanstvo Celovca pred 100 leti in pa sedanje kulturne matice, Mohorjeve družbe. Obeh večerov se je udeležil tudi preč. g. J. Kunstelj, dušni pastir v Angliji naseljenih Slovencev. Na šaljiv način je povedal navzočim marsikaj koristnega in prijetnega.

Četrtek je bil za nas, člane kvinteta,

dan velikih doživetij, ko smo se peljali do severnega morja ter si ogledali značilno holandsko pokrajino z mesti Rotterdam, Den Haag i. dr. Na splošno se Holandija odlikuje po izredni snažnosti. To dokazujejo hišice, ceste kakor tudi velenesta. Tudi mlini na veter še stojijo, vendar na vetrni pogon ne meljejo več. Holandska je lepa, ampak mi, in tudi holandski Slovenci, bi ne zamenjali naših gora, jezer in drugih prirodnih krasot s holandsko ravnino.

Za Holandce smo peli v hotelu „Castellum“ v Heerlen, mestu, ki ima okoli 30.000 prebivalcev.

Tudi Slovenci iz Lindenheuvel-a (Lipov grič) so nas Korošce hoteli slišati. Sami dobri pevci so se še posebno poglabili v našo pesem. Škoda, da še nimajo ustanovljenega pevskega zbora. K ustanovitvi je zlasti navduševal g. dr. Val. Inzko. Nakazal je, da je sicer težko in z žrtvami združeno tako delo, ampak se kljub temu izplača zaradi velikega pomena in splošne želje naseljenih Slovencev. Saj je pesem tista, ki nas najbolj veže z domovino. Z besedilom in z melodijo nas popelje v rodne kraje, tam kjer teče Sava, Drava, Soča, kjer šumlja slov. lipa, se iz cerkve razliva glas zvonov, nad vsem bedé in čuvajo naše mogočne gore. Tega pa ne doživljajo samo pevci, ampak še v večji meri poslušalci. Tako so pevci posredovali narodne misli in umetniki, ki pričarajo v tujino kos domovine z vsemi njenimi lepotami. „S pesmijo boste šli enkrat spet nazaj v staro domovino in prav s pesmijo si boste tudi ohranili versko in narodno zavest.“

Za prisrčne besede se je zahvalil visokošolec g. Knez, ki je obljubil, da se bo kolonija Lindenheuvel potrudila za vedno večji napredek v narodnem in verskem pogledu.

V vseh kolonijah smo gostovali pri prosvetnih društvih sv. Barbare. Da društva tako lepo uspevajo, je predvsem zasluga vestnih odbornikov pa tudi članov. Zvezni predsednik vseh teh je g. Parfant. Jubilejno društvo sv. Barbare v Heerlerheide pa ima za predsednika g. Leopolda Strmana. V Eyselshoven-u je predsednik g. Albin Papež, v Hoensbrocku g. J. Resnik, v Lindenheuvel-u g. I. Koprivšek. Voditelj igralske družine v Heerlerheide pa je g. A. Kozole.

V soboto, dne 4. avgusta, smo vzeli slovo od naših dragih rojakov. Samo en teden smo se mudili pri njih, pa smo se tako težko ločili. Še in še smo si stiskali roke v zadnji pozdrav, želeč si, da bi se videli drugič — in to čimprej — na Koroškem.

Zahtevajte pri vašem trgovcu izdelke domače tovarne mila

Paul Hatheyer

Celovec-Klagenfurt, Heuplatz

R. L.

ZGODOVINSKI PABERKI iz okolice Skocjana v Podjunu

(2. nadaljevanje in konec)

2. — Tudi drugi primer se nanaša po našem mnenju na kraje okoli Skocjana. Zopet je to listina, topot izdana pri Gospe Sveti okoli l. 965 (objavili so jo Jaksch, MHDC III, 51, No. 126 ter Kos, Gradivo II, 518, št. 414). Glasom te listine izroči solnograški nadškof Friderik po svojem odvetniku Hartwiku z dovoljenjem duhovskih in posvetnih fevdnikov neko lastnino solnograške cerkve na Podkroškem polju, v vasi Podkroosu in v Trdnji vasi (Hörtendorf) plemeniti ženi Matildi in njenemu odvetniku Perhtoldu. Zato pa prepusti ta Matilda po svojem odvetniku Perhtoldu nadškofu Frideriku in njegovemu odvetniku svoje posestvo v Zemusesdorfu in Hernaresdorfu (in loco Zemusesdorfe et Hornaresdorfe). To sta dva kraja, o katerih pravi Jaksch, da je njuna lega neznan. Temu se ni čuditi. Imeni zvenita tako nenavadno, da bi bilo prej mogoče misliti na dvoje naselij, ki sta v teku stoletij izginili, kot pa na to, — da utegneta še danes obstojati. In po mojem mnenju se obestojata. Bili bi to Sámožna vas pri Skocjanu ter Gornje ali Zvrhnje Vinare pri St. Vidu v Podjunu.

Zemusesdorf = Sámožna vas. Nemška pisava tega kraja je Unter Sammeldorf za

razliko od Ober Sammeldorf, ki se glasi po Slovensko Zamanje. Kamor daleč nazaj segajo knjige škocjanske fare, se bere Unter Sameldorf, ali samo Sameldorf bei Kleintorf (Klándorf), nikdar pa ne Zemusesdorf. Zgolj fonetično ni nobene ovire za to, da imamo v imenu Sámeldorf videti oz. slišati slovensko Sámožna vas, kajti ne samo naglas na prvem vokalu (á), temveč tudi prenos slovenskega ž v nemški s je pravilen. Ampak Sámožna vas je pa tudi Zemusesdorf. In s stališča zgodovine koroške slovenščine je ta enačba še bolj zanimiva. S se v nemških pisavah glasi navadno z; Zelo je Zell, nasprotno je pa ž v nemški pisavi navadno s; Zdinja ves = Seidentorf, Zingarica = Singerberg. Torej Sámožna vas = Zemusesdorf. Razlika je pa v naglasu. Današnje krajevno ime v slovenščini je naglašeno na 1. zlogu (á), Nemški Zemusesdorf pa na drugem (ú). Morda je to pravilneje in je zopet pred nami primer, ko nam je nemščina ohranila pristnejšo obliko. Kaj pa pomeni sploh ta Sámožna vas? V Pleteršnikovem slovarju slovenskega in nemškega jezika najdemo za to dve razlagi: zámož, zámožen in pa zamóžen, zamóžnost. Medtem ko pomeni prva oblika poroko ženske osebe; zámož je šla, zámož smo jo dali (n. pr. domačo hčer), pomeni druga premožnega človeka, premožnost in še danes se na Koroškem rabi izraz zamóžen človek v pomenu premožen človek (podatek g. župnika J. Kogleka, Skocjan). Drug pomen je tudi: mogočen človek. Verjetno je, da moramo v besedi Sámožna vas videti v resnici

pravilno: Samóžna vas, to je premožna vas, kar prav o tej vasi nekako tudi velja, kajti tam so doma močni posetniki. Dostična oseba, ki je pisarju l. 965 izrekla ime svoje vasi, je gotovo naglasila besedo na drugem zlogu in pisar jo je tako zapisal, torej pravilno zapisal. Kdaj se je ta krajevni naziv izgubil in je nastopilo ime Sammeldorf, bi bilo treba ugotoviti. Toliko torej o Zemusesdorfu.

3. — V tisti listini se omenja potem še Hornaresdorf. Za ta naziv predlaga pisec današnje naselje Gornje Vinare. Ime tega kraja pove, da je tam svojčas rastle vinska trta. Res nam pogled na oblike zemljišč še danes kaže nekdanji vinogradni areal, baje pa imajo posamezni posestniki še dandašnji vinograde, ne sicer v Gornjih Vinarah, temveč v okolišu. Tudi zgodovinski viri okrog l. 1000 in kesneje govore pogosto o vinogradih (vineae). Domačini pravijo navadno: Zvrhnje Vnare, za razliko od Spodnjih Vnar, ki so tik nad Klopinskiim jezerom. K izreki sami je pa tole pripomniti. Res se navadno čuje na začetku besede glas v, vendar komaj slišno, in pogosto se zgodi, da sploh izgine. Tedaj čujemo: 'Nare. Kakšna vas je to? To so pa Nare, mi je rekla pastirica na paši, to obliko pa sem zapisal l. 1946 tudi pri odraslih. Uho nemškega pisarja je brez dvoma razločno zajelo samo: Nare. In tako si moramo razlagati, da se nemški uradni naziv glasi: (Oben in Unter) Nare. Da spada odpahovanje nenaglasenih začetnih zlogov kot so vi-nare, ha-bica,

hi-šica med posebnosti izreke v Podjunu, samo mimogrede omenjam. Tako upamo, da smo razložili drugi del besede: Hornaresdorf.

Medtem ko je dorf nemška razlagalna pritliklina, je Hor očitno skrajšano in nerazumljeno Gornje. Danes sicer govore domačini samo o Zvrhnjih Vnarah, toda zato ni še izključena izreka Gornje okoli l. 1000. Glasu g Podjuna in koroški dialekti navadno nikdar ne izgovarjajo tako, temveč kot h. Gora je hora, grm je hrm. V neposredni bližini Zvrhnjih Vnar je kraj Horce, to so Gorice (=vinogradi, gorica). Zato ni nobene ovire, tolmačiti zlog Hor — kot gor. Ker pa pisar ni znal razlikovati pretežkega nje, je to kratkotalno izpustil in namesto Horne Nare, kar je bila brez dvoma tedaj rabljena oblika, je nastalo Hor-naresdorf.

Zemusesdorf=Sámožna vas pri Skocjanu, Hornaresdorf=Gornje oz. Zvrhnje Vnare pri St. Vidu v Podjunu. Torej bi sledilo iz tega, da se ti dve naselji tedaj, l. 965, prvič omenjata. V njih je imela svoje posesti solnograška cerkev. Ker je l. 811. Karel Veliki napravil Dravo kot mejo med oglejsko patriarhijo in solnograško škofijo, bi se to reklo, da se je l. 965 nahajala solnograška posest tudi južno od Drave. Kako je do tega prišlo in kako je bilo kesneje s to posestjo, bi bilo gotovo zanimivo raziskovati, a ne spada več v okvir našega članka, ki je hotel samo določiti troje doslej neraztolmačenih krajevnih imen iz okolice Skocjana ter dati nekaj pobude domačinom za lepi zgodovinski študij.

Po smrti goriškega nadškofa

Prejšnjo soboto je bil v Gorici pogreb umrlega nadškofa msgr. dr. Margotti-ja. Pri tem je prišla do izraza velika naklonjenost vernikov goriške nadškofije do umrlega nadškofa.

V petek zvečer so prenesli truplo pokojnega nadškofa iz nadškofijskega dvorca v cerkev Srca Jezusovega. Drugi dan ob devetih se je začel sprevod ob udeležbi deveterih škofov in zastopnikov civilnih oblasti ter naravnost ogromnega števila vernikov iz vse škofije. — Sv. mašo je daroval beneški patriarh, nagrobni govor pa je imel tržaški škof. Pokojnega nadškofa so položili k večnemu počitku pred oltarjem fatimske M. B. v stolnici.

Sv. stolica je imenovala za začasnega upravitelja goriške nadškofije prevz. msgr. Hijacinta Ambrosi-ja, škofa mesta Chioggia pri Benetkah. Apostolski administrator bo prihajal v Gorico vsako sredo in bo ostal tam še v četrtek.

Novi administrator goriške nadškofije je sprejel v avdienco tudi zastopstvo kat. Slovencev na Goriškem in sicer deželne ga in obč. svet. Bratuža in obč. svet. Brumata, katerima je izjavil, da je o trpljenju Slovencev za časa fašizma dobro poučen in da je poučen tudi o sedanjih razmerah na Goriškem. Poudaril je, da se bo neustrašeno boril za zmago pravice in je ob koncu dal svoj apostolski blagoslov vsej slovenski manjšini na Goriškem.

Novi začasni apostolski administrator goriške nadškofije je tržaški rojak in njegov starši so še znali slovenski. Ob nastopu začasnega upravljanja goriške nadškofije je izdal na vernike goriške nadškofije proglas, v katerem povdarja, da bo spoštoval tudi duhovno oporoko umrlega nadškofa, ki je zapisal: „Priporočam svojim vernikom, naj živijo združeni z Bogom in katoliško Cerkvijo ter da se Slovenci in Italijani ljubijo kot bratje.“

† Kardinal Adam Sapieha

Kakor smo že na kratko poročali je pretekli teden umrl krakovski nadškof, kardinal Adam Štefan Sapieha. Pokojni kardinal je bil rojen pred 84 leti, kot sin znane poljske rodbine knezov Sapiehov v Galiciji.

Bogoslovje je študiral v Innsbrucku, v duhovnika je bil posvečen v Lwowu, doktoriral pa je v Rimu. Bil je nato nekaj let podpravitelj nadškofijskega seminarija v Lwowu, zatem pa šest let papežev tajni komornik v Rimu. Leta 1911 ga je imenoval papež Pij X. za škofa v Krakovu in ga je tudi papež sam posvetil v škofa.

Med prvo svetovno vojno je bila ravno njegova škofija potegnjena v vojni vrtinec in škof je bil v težkih časih skrb-

ni oče, voditelj in podpornik svojemu narodu.

Leta 1925 je bila krakovska škofija povzdignjena v nadškofijo in nadškof Sapieha je skrbel za vse panoge verskega, cerkvenega in socialnega življenja, skrbel je za vse, kar je bilo z duhovno in materialno obnovo poljskega naroda v kaki zvezi.

Druga svetovna vojna je spet zajela krakovsko nadškofijo in pustila za seboj vse polno materialnih in moralnih ruševin. Zopet je bil nadškof Sapieha oni, ki je povsod pomagal. Po končani vojni je bil nadškof Sapieha imenovan za kardinala in splošno znano je njegovo delo — kljub komunističnim oviram — za versko obnovo poljskega naroda.

Slavenska stebena maša v Franciji

Dne 8. julija je v Merlebachu (Lorraine), kjer je središče slovenskih izseljenčev-rudarjev v lorainski pokrajini, daroval svojo srebrno mašo slovenski izseljeniški duhovnik, gospod Stanko Grims.

Rojen je bil 7. majnika 1901 v Škofji Loki. Kot študent je v Zavodu sv. Stanislava veljal za enega najresnejših dijakov. Novo mašo je zapel v Škofji Loki dne 8. julija 1926. Dve leti je bil nato prefekt v škofovih zavodih v St. Vidu, kjer je pokazal vso svojo ljubezen in razumevanje do študentov. Nato je leta 1929 prišel za kaplana v St. Rupert na Dolnji-

škem, kjer je njegova apostolska gorečnost pustila najgloblji vtis pri vseh župljanih. Leta 1934 je odšel med slovenske izseljence v Francijo in se naselil v Merlebachu. Tamošnji rudarji so z nestrpnostjo pričakovali domačega in nesebičnega duhovnika. Rastresene slovenske družine so v gospodu Grimsu našle duhovnika-prijatelja, ki so ga tako želele. Ko je bila leta 1940 Lorraine zasedena od Nemcev, so mu ti prepovedali delovanje med Slovenci; zato se je vrnil v Ljubljano, kjer je prevzel Rafaelovo društvo (predsedništvo in tajništvo). S

svojo neumornostjo in požrtvovalnostjo ter s svojimi bogatimi izkušnjami je nadaljeval delo za naše izseljence ter napravil vse, kar se je v danih okoliščinah sploh napraviti dalo. Po končani vojski se je leta 1945 vrnil med svoje ljubljene izseljence.

Nedelja 8. julija je pokazala, kako ga slovenski rudarji ljubijo in cenijo, pokazala pa tudi, kako velik ugled uživa pri vseh domačinih. Prihiti so Slovenci iz vse Severne Francije s svojimi zastavami in pevkami zbori, celo vestfalski Slovenci so prišli s svojo krasno zastavo in celo mesto Merlebach je bilo okrašeno s francoskimi in papeškimi zastavami. Slovenska kolonija iz Holandije radi potnih dovoljenj ni mogla priti. Ob deveti uri je bil slovesen sprejem na njegovem domu, od koder je odšel v slavnostnem sprevedu v cerkev, obdan od slovenskih duhovnikov v Franciji: msgr. Zupančič iz Pade-Calais, Nace Čretnik, rektor jugoslovanske katoliške misije v Franciji in Belgiji in Zdravko Reven. Tem se je pridružil naš veliki in stari slovenski prijatelj, župnik Tensundern iz Westfalske, ter vsa domača duhovščina z zastopniki škofije v Metz. Tudi č. g. Nande Kolednik, ki se trenutno mudi v Franciji, je prišel k slovesnosti.

Med slovesno sveto mašo, katero je jubilat opravil ob asistenci gospodov Tensunderna in Revna, je slovenski pevski zbor iz Merlebacha s svojo dovršenostjo zelo povzdignil slavje. Po kratki francoski in nemški pridigi, v kateri je župnik-domačin orisal apostolsko gorečnost slavljenca, je Msgr. Zupančič v izbranem govoru podal Grimsovo življenjsko in duhovniško pot.

Po sveti maši so mu domačini pripravili „častno vino“, kjer so se zbrali vsi zastopniki cerkvenih in svetnih oblasti. Enako tudi pri slovesnem obedu.

Po lepih slovenskih večernicah je bila v dvorani proslava 25-letnice Grimsove nove maše. Spored je bil nad vse pester. Nastopali so slovenski pevski zbori, med katerimi sta se posebno odrezala pevski zbor iz Merlebacha in drugi iz Tuquegnieux-ja, kjer deluje slovenski učitelj g. Jankovič. Ko je človek poslušal slovensko pesem in besedo tudi iz mladih otroških ust, je čutil, kako nas vse to tudi v tujini veže, čutil pa tudi, koliko požrtvovalnega dela je skritega v teh, za tuji res očarljivih uspehih. Med proslavo so bile razdeljene častne diplome slovenskim pevcem. Med pozdravnimi govorniki je bil z največjim navdušenjem sprejet župnik Tensundern, ki je povedal, kako se je naučil slovenskega jezika in kako je vzljubil slovenski narod.

Predsednik pripravljalega odbora za proslavo, rudar Franc Ribič, ki je s svojo neumornostjo bil duša in gonilo vse te lepe prireditve, je tudi pesnik, kar je po-

kazal, ko je oblečen v slovensko narodno nošo prebral pesem, katero je sam zložil za to priliko in iz katere prinašamo nekaj odstavkov:

„Iz Škofje Loke gospod Grims je doma, pisati, brati, tud' pridgati zna.

Je prišel za nami,
in tukaj je zdaj,
ovčice svoje
pelje v raj.

On dela za nas
in mnogo se trudi.

Pa danes je srečen,
srebrno mašo je bral,
rojaki njegovi,
pri njem so se zbrali.

Bog Oče nebeški
naj sreče mu da,
pri delu uspeha
mu želimo iz srca.“

Pozdrav

(prijatelju A. S. v kanadskem pragozdu)

Pozdravljajo Te kamniške planine,
ponosno Triglav pod nebo kipi
in Bistrica, deroča čez pečine,
kot stara znanka Ti v pozdrav šumi.

Pred hišico tam na domači trati
spominja se Te Tvoja draga mati
in oče, ko zvečer se spat odpravlja,
Te z mamico poprej še blagoslavlja.

Odpeli pesmi so krilatcev zbori,
ob cesti spodaj dremlejo že Stranje,
bedi le sveti Primož tam na gori,
vasice pa potaplja se v sanje.

Tedaj odlagaš tudi Ti sekiro,
odnehala železna je zagozda;
iz srca misli jadrno hitijo
domov iz sence divnega pragozda.

Limbarski

Večerna sladkost

Ob tihi livadi potok šumlja...
po hladni dolini v daljavo pelja
vse sončne poglede minulega dne —
z njim misli vse sladke v preteklost hite.

V logu osamljen mi drozg žvrgoli...
in zadnja svetloba za gore beži.
Po polju koraka pa kosci vesel,
na hrib se je vstopil in milo zapeli!

Uho mi poslušaj — uživam molče,
a srečne oči mi dremlejo že...
In duša pa moli — hvali Boga,
ker On zopet jutri nam novi dan da! —

Valentin Polanschegg

Spisal: J. ŠIMON BAAR

GOLOBČEK

Poslovenil: ALOJZIJ NEMEC

ROMAN 28. NADALJEVANJE

„V pisarno pridi,“ ga je zdajci poklicala Barica.

„Naj čaka! Takoj pridem, ko zmečemo.“

„Baje se mudi.“

„Meni tudi,“ je proti svoji navadi zavpil župnik in, zatopljen v delo, dalje metal, dokler mu Hanzek ni podal zadnjega snopa. Zdaj šele je skočil dol, otrese se sebe prah, se vrnil in si oblekel sukno in kolar. Čakala ga je mlada Houbova, ki jo je pred mesecem poročil.

„Kaj pa želite,“ jo je vljudno nagovoril. Ko pa je opazil, da je objokana, se je prestrašil in vprašal: „Vam morda ni umrl oče!“

Houbova je samo prikimala in zaihtela v robček.

„Glejte, glejte, in ne da bi bil previden s svetimi zakramenti. Rekel sem vam, da ga obiščem, pa ste se takoj izgovarjali, da je oče samo malo bolehav, da ni na smrt bolan. Tako se takale stvar konča.“

„Ko pa moj ni hotel; rekel je, da bi očeta po nepotrebnem vznemirjal, ustrašil bi se, češ da mora umreti.“

„Slepici! da, srečno umreti — z Bogom umreti — umreti kakor človek — in ne kakor —“ ni izgovoril, obvladal se je, toda jeza je vstala v njem na tega mladika, ki mu je bil že tedaj zoprn, ko je se-

del pri njem v pisarni in tudi pri poroki. Kako oblastno, skoraj izzivajoče se je obnašal.

„Kdaj hočete imeti pogreb?“ je vprašal mirneje in segel po listek.

„Pojutrnjem in radi bi pokopali očeta v materin grob, da bila po smrti skupaj, se je zopet razjokala Houbova.“

„No, zakaj pa ne? Recite grobarju in če je mogoče...“

„Grob ar noče, mati da še ni deset let v zemlji.“

„To je pa kaj drugega. Kdaj vam je umrla mati?“

„Pred tremi leti.“

„Potem ima grobar prav. Morda bi se dal grob skopati takoj zraven,“ ji je odgovoril župnik, oziraje se na vse mogočo rahločutnost v takih okoliščinah.

„Grob ar se sklicuje na častitega, če mu ukažejo, jo izkoplje, četudi svežo.“

„Ne, to sploh ni mogoče.“

„Povedala bom možu, je izjavila Houbova in odšla žalostna domov.“

Mladi čevljarski mojster Hubaček se je hudo razjezil, ko je stvar zvedel, in da bi se izkazal hvaležnega sorodstvu, v katero se je priženil, je takoj vpil: „No, to bi pa rad videl! Jaz bom šel v župnišče in mu povem, po čem je laket, samo da končam čevlje.“ Pa mu niti v župnišče ni bilo treba. Proti večeru je planila žena v delavnico in zaklicala: „Gospod župnik gre po vasi!“

Holoubek je šel popoldne na polje, ga obhodil in pregledal, kateri kos je najbolj zrel, da ga jutraj požanjejo. Zdaj pa se je s sosedi Horo, Novakom in županom Bohačem, ki jih je na poti srečal, mirno vračal proti domu. Govorili so, o čemer

je ves kraj govoril, o žetvi, kako gre delo od rok, kako se žito lepo spravlja pod streho, suho, da se kar lomi. Da bi le vreme, ki se že punta, zdržalo. Nad reko da je jutraj bila megla in se dvigala — znamenje, da bo za dva dni prav gotovo nevihta, pa to ne bo več škodovalo, ker krompir in pesa že prosijo vlage in žito.

„In moje zelje,“ se je nasmehnil Holoubek.

Gospod Bohač je pravkar hotel župnika pohvaliti, da je izvrstno, da nikoli ne bi mislil, kako uspeva, ko je zdajci iz hiše planil mladi Hubaček, tak, kakršen je sedel na stolčku, z zavihanimi rokavi, s smolnatim predpasnikom in s kneftrvo v rokah.

Postavil se je pred župnika in hitro bojevitno napadel:

„Tako, vi baje nočete dovoliti pokopati očeta v materin grob! To bi rad videl!“

Družba se je ustavila in presenečeno gledala na razburjenega mojstra, Holoubek pa je mirno dejal:

„Tega ne smem dovoliti. Zakon ne dovoljuje. Deset let ne sme biti noben grob prekopan.“

„Zakaj pa ste mogli tule Horovo babilico položiti k dedeku, čeprav je bil šele eno leto v zemlji?“

„Zato ker imajo zidano in obokano grobnico.“

„Jaz vam povem, zakaj! Zato, ker so vam plačali za pogreb petdesetak! Mi smo pa reveži, ne pa kmetje in zato dvojna mera,“ je vpil Hubaček.

„Ne razburjajte se, prijatelj, nisem jaz delal teh zakonov, pojdite na glavarstvo in, če vam dovolijo, da jo izkopljete,

vam ne bom delal nikakršnih zaprek,“ se je smehljaj župnik in skušal, da bi razumel in vzvel vse nastop le iz ljubezni do mrtvih staršev.

Hubaček pa si je to mirnost slabo tolmačil: „Aha, se že boji, že popušča,“ je dejal sam pri sebi in postal bojevitejši. Mahal je s kneftrvo in kričal: „Jaz tega ne bom pustil kar tako, temveč bom dal v časopise. Čudna vera in čudna pobožnost to, ki odriva reveže,“ dalje pa ni mogel več.

„O, vi smolec smolnati,“ je nenadoma vzplamenel Holoubek kakor slama, „kaj pa vlačite sem vero in pobožnost? Prej bi se morali spomniti nanju, pa ne pustiti očeta umreti kot živinče! In vi si upate meni groziti? S poti — pa takoj!“ — je zapovedujoče ukazal, telo se mu je vzpe-
lo, oči zabiskale, roka je stisnila palico in jo visoko zavihtela: „Je mar tukaj župnijska pisarna? Poberite se, če ne vas oplazim s to palico, da vas presekam na dvoje kakor gada.“

Hubaček je naglo odskočil, družba se je bučno zasmejala, župnik pa je resno in z mračnim obrazom šel dalje. Presenečeni mojster je trenutek gledal za njimi, nekaj zamomljaj in se tiho umaknil.

„To je grobijan! Hribovec tak! Čudno, da me ni nabil! Močan je ko medved, zato ker nič ne dela in se dobro krmi. Ne bi ga zmogel, zato se morava vdati, draga moja,“ je osramočeno godel že v hiši.

„I seveda, da se morava,“ je vdano priregnala žena. „Župnišče nam da zaslužiti na leto lepe denarce, tega si ne moremo pokvariti.“

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je vsako nedeljo in praznik ob 1/29. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse. —

RUDA

V četrtek, dne 8. VIII. smo pokopali Franca Feunika, p. d. Tratinika v 72. letu starosti (hiša spada k vasi Šmiklavž, a v faro Ruda). Mož je bil oče mnogoštevilne družine, priden pri delu, veren in zaveden Slovenec. Še do pred kratkim je živino krmil in pomagal, kar je pač mogel, četudi je bil že slaboten in so se mu roke kar tresle. Izrekamo vdovi in otrokom, ki so hvala Bogu že odrasli, iskreno sožalje.

Še nekaj je novega: začeli smo z izkopavanjem temeljev za novo občinsko hišo za Rudo v Dolinji vasi poleg Škofiča. Upamo, da bo do oktobra poslopje v surovem stanju že pod streho.

SELE

„Jutri ob 11. bo poroka s poročno mašo.“ Tako smo slišali v nedeljo 5. avgusta pri oznanilu v cerkvi. „Kdo pa se ženi?“ so se spraševali ljudje po maši na sejmišču. Zadnji čas ni bil vendar oklican noben par! V ponedeljek pa se je stvar pojasnila. Poštni avtobus je pripeljal tudi nekaj svatov iz Podjune. Micka Vauti iz šmihelske fare je ob spremstvu očeta, matere in brata pripeljal svojega izvoljenca Filipa Laha, da ju stric pri poroki trdno zveže za skupno zakonsko pot, ker je pred 30. leti poročil tudi njene starše in pozneje že več svojih nečakov in nečakinj. Ob veseljem ženitovanju v župnišču so novoporočencema z lepim prizorčkom čestitali tudi selski otroci. Tem čestitkam se pridružujemo tudi odrasli Selani. Bilo srečno!

Od 14.—18. VIII. RAZPRODAJA

10% popusta pri poletnih vrstah blaga

15% popusta pri ostankih blaga

Schernutter

Celovec - Klagenfurt
Karlreithstraße 1

Isti dan, dne 6. avgusta, je srčna naduha ugasnila življenjsko luč staremu Pipanu Valentinu Božiču. Bil je svojčas skrben gospodar in še zdaj kot užitek ni mogel biti brez dela. Odlikovala ga je globoka vernost, skromnost in miroljubnost. Dosegel je 80 in pol let. Popoldne istega dne je na Šajdi umrla najstarejša faranka, Apolonija Hribernik, stara 95 in pol leta. Še do lanske vigredi je imela tako dobre oči, da je brez očal vdela nit v šivanko. Obeh pogrebov se je udeležilo mnogo ljudi, pevci so obema zapeli v slovo žalostinko. Prizadetima družinama izrekamo sožalje, rajnima pa želimo mirni počitek po končanem življenjskem potovanju!

Blagoslovitev nove kapele na Sedlcach bo predvidoma v nedeljo, dne 26. avgusta, dopoldne okoli 9. ure.

SELE — KOT

V Zg. Kotu obhajata te dni Repucev gospodar in gospodinja skoraj istočasno 80-letnico rojstva. Zlato poroko sta obhajala jubilarita v taki skromnosti pred dvema letoma in tako natihomoma, da nismo niti vedeli za to. Skoraj bi tudi sedanjí izredni praznik šel neopaženo mimo nas.

Gospodinja, Marija Plaznik roj. Kelih, je imela v zakonu z Matevžem Plaznikom 4 otroke, od katerih trije še živijo. Vse njeno življenje je bilo posvečeno neumornemu delu in večkrat je bilo temu primešano mnogo grenkega trpljenja. Zlasti hudo je bilo med prvo svetovno vojno, ko je morala vsa štiri vojna leta gospodariti in gospodinjiti sama z nedoletnimi otroki. Edino dobro je, da je bila vse življenje kljub vsemu trpljenju zdrava in čila. Sama še večkrat reče: „Rada živim, toda kljub nadležnostim starosti ne bi hotela menjati z današnjo mladino. Saj ona ne pozna lepe mladosti, kakor smo jo mi poznali. Tudi v mojem času smo dekleta večkrat skupaj s fanti zapeli, toda z večerom smo bile vedno doma.“

Pri nas na Koroškem

Naša slavljenca sta narodno zavedna in tudi globoko verna. Kljub naporom prideta, če le količkaj moreta, k nedeljski službi božji na Bajtiše. Želimo obema še mnogo let zdravja in veselja ter jima prav iskreno čestitamo.

Večkrat so že pri nas govorili in mnogo obljub smo že slišali o šoli v Kotu. Vsak priznava, kdor naše razmere le malo pozna, kako bi bila ta šola za naš okoliš nujno potrebna. Toda do šole le ne pride in res ne vemo, kakšne razloge imata deželna vlada in pa deželni šolski svet v Celovcu, da do tako potrebne šole ne pride.

STRPNA VAS

Dne 5. avgusta ob 6. uri zvečer sta se poročila v tukajšnji farni cerkvi Jožef Writzman in Margareta Charlotte Würger. Jožef Writzman je pri državnih železnici nastavljen v Unzmarktu na Štajerskem. Doma je v Strpni vasi, je bil tudi v Strpni vasi rojen kot zakonski sin Roka in Anc Writzman rojene Ambrož. Tam zunaj na Štajerskem si je zbral svojo nevesto in jo je pripeljal sem v svoj domači kraj, da se tukaj poroči. Za priči sta bila Andrej David p. d. Koprivnik iz Rinkol in Urban Gams, delavec iz Unzmarkta. Gospod župnik so opravili poročne obrede ter dali mlademu paru lepe nauke za novo zakonsko življenje. Veselo ojet smo pa imeli pri Likebu. Veselo in lušno je bilo. Morda se še pa kak drug ženin ojunaci in sledi temu paru; saj jih je v Strpni vasi še dovolj in sicer že kar „zrelih“ ženinov. Mlademu paru pa voščimo obilo sreče in blagoslova.

BISTRICA

Krautov lovec, Alojzij Schönherr, se je naveličal samevanja; če je prišel domov, je bila soba vedno mrzla in pusta. Tako se je odločil, da si poišče zakonsko družico, hodil je na lov in tam čisto pod Peco je našel tudi svojo dečko. Dne 6. avgusta sta se poročila v farni cerkvi sv. Mihaela Al. Schönherr in Marija Taibl. Poroka je bila brez večjega hrupa in šuma, pa tudi ojet so obhajali v najožjem krogu. Za priči sta bila: Rudolf Schönherr, brat ženina, in Olga Taibl, svakinja neveste. Mlademu paru obilo sreče in blagoslova!

RINKOLE

V nedeljo smo obhajali v naši cerkvi spomin posvečenja te cerkvice. Zelo okusno in lepo je bila okrašena za ta dan. Vsem dekletom čast in priznanje, posebno Koprivnikovi Mojci in Marici Pörč. Naša cerkev ima za patrona svetega Ožbolta, kralja. Ob enem pa obhajamo tudi Marijo Snežno, ki kraljuje v glavnem oltarju. Na letošnje žegnanje je prišlo izredno veliko ljudi. Včasih je bilo samo tako za orehovo senco ljudi, pravijo stari mežnarji, sedaj pa jih je malo več. Ne vemo, kaj ljudi tako vleče v Rinkole. Seveda bi se dalo ugibati sem in tja! V Kazazah ni bilo maše in Metlovčani, pobožni ljudje, gredo tudi radi v Rinkole. Imeli smo dve sveti maši, eno ob 7., drugo ob 10. Pa je tudi bilo potrebno, saj je bilo ta dan 55 obhajil, v marsikateri fari jih na prvo nedeljo ni toliko kot pri nas na podružnici! Zato g. župnik vedno zopet radi pridejo v našo sredo, ko tako lepo obhajamo prvi petek in prvo nedeljo. Mi Rinkolani pa smo g. župniku tudi hvaležni, ker nam v tem oziru tako radi postrežejo.

Pa še en vzrok je bil, imeli smo veliko čast in presenečenje: v našo sredo je prišel prečastiti gospod novomašnik Mirko Brumnik. Novomašnika smo kar lepo sprejeli: mešani zbor, katerega je vodila Marica Pörč p. d. Bidrihova, je novomašnika pozdravil s pesmijo: „Novi mašnik, bod pozdravljen...“ Rižnarjeva Marta je v lepi deklamaciji pozdravila novo-

mašnika, ki je v pomladnem jutru slišal klic Gospodov in šel za njim. Prav korajžno se je tudi postavila mala Lesjakova Katrca Potočnik, ki je deklamirala: „Na cilju sem, pri vzoru svojem...“

V imenu fare in Rinkolanarjev pa so pozdravili novomašnika g. župnik. Prekrstili so ga v Rinkolanarja, kajti če je oče Rinkolanar, potem mora biti tudi sin Rinkolanar! „Novomašnik, dobrodošel in pristrčno pozdravljen, danes in jutri in vsak dan,“ tako so govorili naš gospod župnik ter nadaljevali: „Sicer ste pa, g. novomašnik, lahko ponosni, da ste postali Rinkolanar, saj pa smo mi tudi dobri ljudje v Rinkolah in spoštujemo in ljubimo duhovnike. Kar velikokrat pridite v našo sredo. Poglejte na svoj novi dom in na ateja!“

Tudi Klančnikovi dve deklici, Ančka in Zofka, sta lepo pozdravili prečastitega gospoda novomašnika. Nato je imel gospod novomašnik obhod z Najsvetejšim s asistenco. Sledila je pridiga g. župnika, ki so nam predvsem pokazali, kako se ne smemo pohujšati nad nizkostjo Jezusovo in tudi ne duhovnikovo.

Novomašnik je imel nato asistirano sveto mašo in tako rekoč imel v svojem novem kraju primicijo, svojo prvo sveto mašo.

Naše poročilo, pa ne bi bilo popolno, če bi ne omenili, da so nekateri smatrali za potrebno, da se tihota in lepo vaško življenje ta dan pretrga. Če tudi ni gostilne na vasi, so morali napraviti zasolino gostilno pri Hriberniku, da je mogla mladina noretiti in plesati!

Čisto nepotrebno se nam zdi to, saj je dovolj gostiln in veselje, da se lahko naplešejo; zakaj še tukaj na novo napravljati „hodce“, ko jih do sedaj ni bilo.

Morda bo kdo mislil, da je prišlo toliko ljudi v Rinkole radi godbe, pa ne, ti so šli opoldne že vsi domov. Pač pa je prišlo k blagoslovu nekaj takih lučnih rajovcev, da so se potem zavrteli pod Hribernikovo „huto“.

Da se le raja; kje, je vse eno, če tudi bi bilo na gnoju!

ŠMIHEL PRI PLIBERKU

V nedeljo dne 19. VIII. pride v našo sredo prečastiti gospod novomašnik Jožef Dragašnik. Imel bo pri nas sveto mašo, delil novomašniški blagoslov, ter bo tudi pranganje.

Pridite od blizu in daleč, tako boste imeli lepo priliko, da dobite novomašniški blagoslov od tretjega letošnjega novomašnika. Veliko vas je bilo na primiciji v Škocijanu, veliko v Šmiklavžu, več na obeh in sedaj imate še tretjo priliko. Vabimo posebno one, ki so bili svoj čas izseljeni z novomašnikom Jožefom Dragašnikom iz Gozdanj.

Slovesnost se začne ob 7. uri s pranganjem, nato pozdrav novomašnika v cerkvi, pridiga ter sveta maša! Po vsaki maši se bo delil novomašni blagoslov. Ta dan bodo v Šmihelu tri svete maše.

ŠT. JAKOB V ROŽU

Kakor smo izvedeli, se je smrtno ponesrečil oče našega priljubljenega kaplana, preč. g. Vinka Zaletela. V ponedeljek je bila v naši farni cerkvi maša zadušnica, katere so se udeležili št. Jakobčani v velikem številu.

Gospodu kaplanu izražamo pristrčno sožalje z zagotovilom iskrenega sočustvanja, da ni mogel tudi sam stati ob grobu svojega dragega pokojnega očeta.

*

Tudi uredništvo in uprava „Našega tednika“ se pridružujeta z izrazi najglobljeja sočustvanja in izrekata iskreno sožalje.

PLIBERK IN OKOLICA

Te dni se je mučil naš sotrudnik v Pliberku in ob tej priliki obiskal z ozirno na predstoječi pliberški sejmi tudi vrsto trgovcev.

Obiskal je tudi tesarja Štefana Potoč-

nik-a, ki je po svojem kvalitetnem delu znan po vsej okolici.

Trgovina Magnet se trudi, da s svojim prvovrstnim blagom po nizkih cenah ustreže svojim odjemalcem.

Končno je naš sotrudnik obiskal trgovino s stroji, Max Traun, ki bo na pliberškem sejmu razstavila veliko število kmetijskih strojev. Čeprav je trgovina še mlada, se je s svojimi stroji v pliberški okolici dobro vpeljala in ima na zalogi vse stroje, ki jih izdelujejo v Avstriji.

Zanimivi so električni plotovi za pašnike, ki stanejo za hektar 650.— šil. v popolni izvedbi, drobilniki za žito stanejo 665.— šil. Kotli za kuhanje žganja so po 2.100 šil. Tudi vse druge kmetijske stroje dobite pri Traunu v Pliberku. — Trdka bo vse stroje razstavila na pliberškem sejmu, sicer pa si stvari tudi lahko v trgovini ogledate.

Posebna zanimivost pa je stroj AGRIA, ki z dodatnimi stroji seje, orje, okopava, kosi, škropi in molze.

RADLMAYR

Beljak-Villach, Postgasse 3

Preproge, pregrinjala, blago za pohištvo, posteljnina in namizni prli

PODROŠČICA

4. avgusta je bilo na našem kolodvoru živo kot v čebelnjaku: otroci so se zbirali, da jih od tu skozi predor vlak popelja na počitnice v Jugoslavijo. Polni nahrbtniki in kovčki, letanje „tovarišč“, govorjenje otrok — večinoma nemško. Iz srca privoščimo otrokom, da imajo lepe počitnice ob morju, da spoznajo kraje in ljudi najbližje sosedne države.

Čudno pa se zazdi človeku, zakaj nekateri starši pošljejo svoje otroke doli. N. pr. starši, ki sovražijo vse slovensko in zabavljajo čez vse naše. Ali starši, ki znajo slovensko, pa z otroci doma samo nemško govorijo, da bi čimprej zbrisali vsako sled slovenstva.

Želimo otrokom veselih počitnic, da si pridobe zdravja in moči — pa tudi ljubezni do jezika in ljudstva ohih, ki jim sedaj preskrbujejo kruh. Da ne bodo v Jugoslaviji na svoj račun redili tistih, ki bodo pozneje sovražniki slovenskega življa na Koroškem.

URADNE OBJAVE

Zvezno ministrstvo za finance objavlja:

Z zakonom o davčnih spremembah 1951, ki ga je že sprejel državni zbor, so znižane postavke za prometni davek vključno pribitke od 5,4% na 1,7% za dobave na drobno (dobave v trgovini na drobno) in za lastno porabo sledečemu blagu: zdrob in žita brez dodatkov hranil, jedilna olja za neposredno uživanje, margarina in druge umetne maščobe, rafinirani sladkor za neposredno uživanje, nadalje maslo (kuhan maslo), sir, sirček in kravje mleko (neposneto mleko, deloma posneto mleko, posneto mleko, zmetki, kislo mleko, sirotka, kisla smetana), toda ne točena smetana, nadalje mleko v prašku in kondenzirano mleko. Davčna postavka v višini 1,7% velja za vse dobave in za lastno porabo omenjenega blaga od 16. julija 1951 naprej.

Dobave in lastne porabe žita, moke, drobljenke ali otrohov iz žita in pecivo iz take moke so obdavčene kot doslej z 1,7%.

Finančna uprava je sporazumna s tem, da razprodajalci življenjskih potrebščin in mleka, ki vodijo v redno knjigo o prejemu blaga, obračunavajo dohodke, za katere veljata obe davčni postavki, na sledeči način:

1. V blagajniški knjigi morajo biti vnešeni dohodki tekoče, vsekakor pa vsaj dnevno. Tudi lastna poraba mora biti označena. Posamezne zneske je treba koncem meseca sešteti.

2. Na zadnji strani računov je treba označiti prodajno ceno onega blaga, ki je podvrženo davčni postavki v višini 1,7%, in to s črnilom ali s tintnim svinčnikom; to ceno pa je izračunati na podlagi veljavnih predpisov o cenah. To, za vsako vrsto blaga posebej izračunano prodajno ceno, je vnesti v posebno, novo začetno rubriko v knjigi o prejemu blaga v ono vrsto, v kateri je vpisan prejem blaga. Te posamezne prodajne cene je treba koncem meseca sešteti. Od te vsote je nato izračunati prometni davek v iznosu 1,7%, ki ga je do 10. naslednjega meseca odvesti. Spremembe v skladišču ali izgube zaradi usuka ni dovoljeno odšteti od izračunanega prometa.

Mesečni promet, ki je podvržen davčni postavki v višini 5%, dobimo takole: od skupnega mesečnega prometa, kakor je razviden iz blagajniške knjige, odštejemo izračunani mesečni promet iz posebne rubrike knjige o prometu blaga, ki je podvrženo davčni postavki v iznosu 1,7%. Od tako preostalega zneska je izračunati prometni davek v iznosu 5%, ki ga je odvesti 10. dne naslednjega meseca.

To navodilo velja do nadaljnjega za vse prejemke blaga po 16. juliju 1951. Zaloge blaga z dne 15. julija 1951 pri tem ne pride v poštev.

Schleppe pivo - tekoče hranivo!

Znižane cene za semensko žito in umetna gnojila

Ameriško zastopstvo za gospodarsko sodelovanje in obnovo evropskega gospodarstva je dalo avstrijskemu kmetijstvu na razpolago večji znesek pod pogojem, da bo ta znesek uporabljen za pocenitev umetnih gnojil.

Razen tega je dobilo avstrijsko kmetijstvo iz istega vira večji znesek za pocenitev ozimih vrst semenskega žita.

Na Koroškem je razdelitev teh zneskov poverjena deželni kmetijski zbornici. Ta se je odločila, da bodo mogli dobiti umetna gnojila po znižani ceni samo oni kmetovalci, ki bodo ob enem naročili tudi semensko žito. In nasprotno bodo samo oni kmetovalci dobili semensko žito po znižani ceni, ki bodo istočasno naročili tudi umetna gnojila.

Pri tem je določeno, da mora vsak kmetovalec na 1 ha z ozimo pšenico posejane njivske površine prevzeti 300 kg Thomasove moke (18%-na), 200 kg kalija (40%-ni) in 200 kg apnenno-amonijevga solitra (20,5%-ni). Za vsak hektar z ozimo ržjo posejane njivske površine pa je treba prevzeti 300 kg Thomasove moke in 200 kg kalijeve soli. Te količine umetnih gnojil dobi prosilec po znižani ceni.

Semensko žito mora biti naročeno pisмено najkasneje do 24. avgusta t. l. pri razdeljevalcih (zadrugi in tudi trgovci). Za to semensko žito veljajo na celém Koroškem sledeče enotne cene (za 100 kg v šil.):

ozima pšenica, originalno seme 263.—

ozima rž, originalno seme 248.—

ozimi ječmen, originalno seme 261.—

Prednje cene so končne cene in ni dovoljeno k tem cenam prišteti še kake stroške, všteto je tudi že razkuženje semena. Za vreče je dovoljeno računati kot izposojevalnino po 16.— šilingov, kateri znesek dobi kmetovalec izplačan, ako vrne vreče v tridesetih dneh po prevzemu žita.

Kakor že rečeno, morejo dobiti to semensko žito samo oni kmetovalci, ki se obvežejo, da bodo prevzeli tudi spredaj omenjene količine umetnih gnojil in se nadalje obvežejo, da bodo ta gnojila uporabili samo za gnojenje ozimemu žitu.

Prispevek k umetnim gnojilom pa znaša:

Za vsak hektar ozime pšenice 150.— in za vsak hektar ozime rži 75.— šilingov (umetna gnojila v količini, kakor smo zgoraj omenili).

Pri tem je priporočljivo, da trosimo Thomasovo moko in kalijevo sol dva do tri tedne pred setvijo. Apnenno-amonijev soliter pa ni priporočljivo trositi v jeseni, ampak šele v spomladi, ko začne žito rasti, ob suhem vremenu in na suho mlado žito.

Ker je od dobrega semena in od pravičnega gnojenja predvsem odvisen pridelek, nujno priporočamo vsem kmetovalcem, da se pravočasno (do 24. avgusta) prijavijo pisмено pri zadrugi ali trgovcu, koliko semenskega žita oziroma umetnih gnojil nameravajo prevzeti.

CENE

Za 1 kg v šilingih

ZIVINA:

voli 7.— do 10.—
biki 8.— do 11.—
telice 8.30 do 10.—
krave 7.— do 9.—
klobasarice 6.— do 8.20

Promet razmeroma slab. Cene so ostale skoraj nespremenjene.

svinje 11.— do 12.50

teleta 11.— do 12.50

Povpraševanje po svinjah in teletih je precejšnje in cene so stalne.

Jajca, pri kmetu 0.75 (za komad),

jajca, na trgu 1.— (za komad).

SADJE:

jabolka, pri kmetu 1.50

jabolka, na trgu 2.50 do 5.—

hruške, pri kmetu 1.40

hruške na trgu 3.— do 5.—

marelice pri kmetu 4.50

marelice na trgu 5.— do 8.—

krompir, pri kmetu 0.85

krompir na trgu 1.20 do 1.50

Letošnja žetev

Kakor sporoča ministrstvo za kmetijstvo, je letošnja žetev v splošnem zadovoljiva. Pridelek pšenice bo letos večji od lanskega pridelka. Pri rži bo pridelek enak približno lanskemu pridelku. Slabši je pridelek ječmena. Vlaga pa je koristila ovsu, tako da računajo na splošno s pridelkom, ki bo za 1/4 nad lanskim pridelkom ovsa.

Na konjskem trgu v Welsu so bile dne 4. avgusta sledeče cene:

težki delavni konji (4. do 6. let) do

7.500 šil., (nad 6 let) do 5.600 šil., dvoletni konji do 4.500 šil., žrebata do 2.500 šil., lahki delavni konji do 3.200 šil. in konji za klanje (za kilogram) 3 do 6.50 šil.

Po dobrih delavnih konjih je bilo živahno povpraševanje in so dosegli — ker je bila ponudba mala — ceno do 9.000 šilingov.

Na Koroškem v Ziljski dolini je cena za žrebata od 2.000 in 3.000 šilingov, za delavne konje pa od 5.000 do 7.500 šil.

PREMIJE ZA KRUŠNO ŽITO

Gospodarski direktorij je pod predstvom zveznega kanclerja ing. dr. Figla sklenil priznanje premije po 15 grošev za kilogram pri oddaji krušnega žita (pšenica, rž). Premije bodo dobili kmetovalci izplačane samo za ono žito, ki ga bodo oddali do 31. januarja 1952.

Nadalje je direktorij sklenil opozoriti kmetovalce, da redno oddajajo svinje in svinjsko meso in naj pri tem ne računajo na zvišanje sedaj veljavnih cen. Te cene namreč ne bodo zvišane in tudi ne morejo biti zvišane, ker so že dosegle svetovne cene.

NOV SADNI NABIRALEC

Neki industrijec iz Portlanda je patentiral novo napravo za nabiranje sadja in zelenjave, ki pridelka prav nič ne porablja. Stroj se lahko uporablja za razne vrste pridelkov, zlasti so ga z uspehom do zdaj uporabljali pri nabiranju jabolk, hrušk, pomaranč in paradižnikov.

Obisk razstave

Letos so celovško razstavo povečali po obsegu in jo občinstvu predstavili kot »Prvo koroško deželno razstavo«. Pregled razstavljenih del in razstavljalnih firm kaže, da je razstava v vsakem pogledu slika pridnih rok, dobre organizacije in solidnega dela.

Razen vseh avstrijskih dežel so na razstavi zastopane tudi Italija in Nemčija, tako da je dobila ta razstava do neke mere tudi meddržavni značaj. Jugoslavija na letošnji razstavi ni zastopana.

Kmetijske in industrijske stroje razstavlja na dvorišču Trgovske akademije firma Austro-Süd iz Celovca, o kateri poročamo posebej.

Celovške firme pa niso vse zastopane na razstavi sami. Tudi v lastnih prostorih firm najdemo prvovrstno blago. Tako vidite krasno pohištvo v prostorih firme Rudolf in Siegfried Slama St. Veiterring 15. Ne zamudite te ugodne prilike.

Razstava zase je vse, kar nam pokaže tovarna cevi in sesalk Rudolf Bauer iz Voitsberga na Štajerskem. Vse to vidimo v Perkofof-u, ki je oddaljen le 5 minut od razstavnih prostorov.

V poslojpu celovške gimnazije v sobi 5 razstavlja firma Krassnitzer hladilnike vseh vrst, ki so potrebni vsakemu gostinskemu obratu in ki dobro služijo tudi malim gospodinjstvom.

V gimnaziji, soba 9, kaže firma Leitgeb iz Sincčevsi novo uporabo svojih plošč za izdelavo pohištva. Preprosti in vendar zelo okusni so ti izdelki. Pri izdelavi vagonov in avtomobilov igrajo te plošče veliko vlogo. Posebnost svoje vrste so tudi podi iz tega blaga. S temi novimi izdelki je koroška dežela v gospodarskem pogledu prav mnogo pridobila.

V gimnaziji najdemo tudi zastopstvo tovarne barv vseh vrst Peter de Cillia. Posebnost, katero kaže ta tvrdka, je lak za zaščito pred rjo. Tudi ta izdelek dela za firmo dobro reklamo.

Lastniki motornih koles in avtomobilov se bodo predvsem zanimali za akumulatorje firme Jungfer iz Bistrice v Rožu. V gimnaziji bodo našli izdelke vseh velikosti in vseh jakosti.

V dvorani živil in pijač v Hasnerschule, kjer najdemo vse potrebno za želodec, pa se lahko okrepiamo za nadaljnje potovanje po obširni razstavi.

Kakor na drugih razstavah, je tudi v Celovcu zastopana tovarna pohištva AVE MÖBEL, ki razstavlja v Hasnerschule v sobi 51 krasno opremo za spalnice.

V Hasnerschule, v sobi 13, razstavlja Ludwig Gelautz svoje izdelke sladkorne industrije. Firma je posebno slovenskim izdelancem znana iz leta 1945, ko je poslala internirancem v Jesuitenkaserne v Celovcu 50 kg sladkorčkov za otroke, ko tega blaga nismo mogli nikjer dobiti.

Strokovna tvrdka za peči in štedilnike je tudi firma Miklau, ki razstavlja v Hasnerschule soba 60.

Na dvorišču Trgovske akademije je postavil posebno hišico iz betonskih izdelkov Ernst Krapinger. Iz malih začetkov se je razvilo podjetje, ki danes s svojimi izdelki že močno posega v vse stavbarstvo.

Č. g. duhovniki gotovo ne bodo zamudili, da si ob priliki celovške razstave ogledajo

razstavo paramentov in vseh drugih cerkvenih potrebščin v Kolpinghaus-u v Neue Weltgasse.

Seve nobeden kmet ne bo prezrl specialnih naprav za hleve, ki jih kaže firma Reautschnigs-Erben na dvorišču Trgovske akademije.

Na dvorišču Trgovske akademije razstavlja firma Paternioner Valentin raznovrstne kmetijske stroje. Posebno pa moramo omeniti Hoval-štedilnike.

V Trgovski akademiji soba 9 vidite Tagger-redilno krmo za vse živali.

V istem poslojpu tudi razstavlja tvrdka Hattenbergers-Witte. Opozarjamo posebno gostilničarje, da si pri tej firmi lahko nabavijo točilnice piva. Vidite tudi vse hladilne naprave in tudi omare za led.

Kot zadnjo tvrdko hočemo omeniti firmo HUBERT HOFER s malim gnetilnim strojem za testo na dvorišču Trgovske akademije. Ta stroj nadomešča težko delo gnetenja testa in skrajša tudi čas tega dela, po množini testa, na 4 do 10 minut. Stroj žene elektromotor ene do poldruge konjske sile.

Predpriprave so iste kakor pri gnetenju z rokami. Predno damo moke v posodo, odstranimo mešalnico, ki je v posodi pritrjena. Ko smo dodali vse pritikline testu, denemo mešalnico zopet v posodo, priklopimo motor in v 4 do 10 minutah je testo pripravljeno za nadaljnjo obdelavo. Tudi čiščenje vse naprave je zelo enostavno.

Tvrdka Hofer dobavi razen tega stroja tudi posebno pinjo za maslo.

Ce se v kakem kraju najde večje število interesentov, je firma tudi pripravljena, da pokaže svoje naprave v dotičnem kraju.

Iz prospekta firme razvidimo, da si je vsem znani posestnik Andrej Sturm p. d. Toman v St. Tomažu pri Celovcu nabavil te stroje in je z njimi zelo zadovoljen, saj mu je stroj zgnel 40 kg moke v 10 minutah.

Hofer razstavlja tudi Warchalowski dizel, katerega pa firma Warchalowski dobavi direktno ali pa po Hoferju, vse nadomestilne dele pa ima na zalogi Hubert Hofer. Njegove odlike so: izmenjavna cilindričnih pušic, menjanje števila obratov med pogonom, avtomatično uravnavanje obratov, oljno mazanje na polni pritisk, prašnotesno zatobolčenje, lahek zagon, gladke oblike, miren tok.

Pred Trgovsko akademijo razstavlja pod ostrejšem tvrdka Rosenauer posebno znamenitost — Fliesol. Snov za pleskanje raznovrstnih plošč je to in ima to lastnost, da pleska izredno lepo, okusno in brez špranj.

Na dvorišču Trgovske akademije kaže tvrdka Superata stavbanske stroje in varilnice. V času, ko se mnogo gradi in so delovne moči, kakor letos, le v malem številu na razpolago in so tudi zelo drage, nam stavbarski stroji pomagajo pri delu. Ti stroji v veliki meri skrajšajo čas dela in to delo tudi pocenijo.

Varilnice pa so strokovnim podjetjem nujno potrebne.

Nad 75 let že razveseljujejo Novakove harmonike in akordeoni manjše in večje družbe. Novak ne dobavi samo interesentom v deželi in državi, marveč tudi v inozemstvo. Firma Novak postavlja tudi nove orgle in popravlja stare, saj je ime Novak dobro znano po vsem južnem delu dežele.

Senzacionalna novost

na prvi koroški deželni razstavi je prav gotovo stubaiski kladivičasti mlin (Stubaler Hammerschlagmühle), ki ga razstavlja tvrdka Austro-Süd. Ta tvrdka ima tudi edino zastopstvo za razprodajo teh mlinov na Koroškem, Vzhodnem Tirolskem in Gradiščanskem. Podjetje, ki te mline izdeluje pa je v Stubaiski dolini na Tirolskem. Izdelovanje tega mlina je patentirano, mlin sam pa je dobil pri tekmovalnem mletju, katero je priredila svinjerejska zveza v Innsbrucku, prvo nagrado. Ta kladivičasti mlin je gotovo svojevrsten najmodernejši stroj, upravljanje z njim pa je izredno enostavno.

Mlin more zmleti na uro 400 do 450 kg koruze. Stroj je visok 1 m, premer pa je 55 cm, za pogon zadostuje motor s 3 do 4 konjskimi silami. Izredna storilnost tega mlina je še toliko pomembnejša, če pomislimo, kako je ta stroj enostaven v upravljanju, kar omogoča tudi hitro izmenjavo sit. Pri vsem tem pa zavzema mlin zelo malo prostora, melje pa izredno fino in daje kakovostno prvovrstno mlevske izdelke.

Ta mlin melje vsakovrstno zrnje, tudi stročnato zrnje, nadalje seno, kosti, koruzne storže in podobno. Ako pomislimo, da živalski prebavni organ prebavi krmo samo do 60% in da ostalih 40% krme skoraj neizrabljenih žival izloči in ako pomislimo, da je pri zmleti krmi ta izraba mnogo boljša, moramo reči, da nam izdatki za nabavo omenjenega mlina pomagajo v resnici štediti in da je tako ta mlin za naprednega kmetovalca nekaj nepogrešljivega.

Mlin stane 1.750 šilingov in ta vsota ne pomeni nikake obremenitve v primeri z veliko koristjo, ki nam jo prinaša ta mlin; zato moremo nakup tega mlina vsakomur priporočati.

Tvrdka Austro-Süd pa razstavlja še neko drugo zanimivost in to je domača žaga »Neu-Ideal«. Ta žaga nam reže deske, plohe, letve, skodele in drva, dalje nam cepi in rezka čepe, moremo pa jo uporabiti tudi za brušenje vsakovrstnega orodja in tudi za brušenje nožev pri kosilnem stroju. O veliki praktični uporabi tega stroja, ki stane samo 2.200 šilingov, ni treba torej še več pisati.

Razen teh dveh praktičnih novosti za naše kmetovalce pa razstavlja tvrdka Austro-Süd še druge zanimive kmetijske in industrijske stroje: kakor tudi elektro-, dizel- in bencinske motorje, šivalne stroje, mlečne posnemalnike (centrifuge), grablje in obračalnike za seno ter podobne stroje. Posebej moramo poudariti, da zaslužijo posebno pozornost mlečni posnemalniki švedskega izdelka. Ako boste samo enkrat videli, kako ta stroj deluje, ne boste mogli pozabiti nanj, dokler ga ne boste imeli v hiši.

Vse obiskovalce celovške razstave zato ponovno opozarjamo na razstavo omenjene tvrdke in nikdo, ki obišče celovško razstavo, naj ne pozabi obiskati in si ogledati razstavo tvrdke Austro-Süd, kjer naj si ogleda predvsem zgoraj omenjeni mlin in žago.

Največja koroška tovarna kuhinjskih štedilnikov, Franz Kauer, Grebinj-Griffen, razstavlja svoje, po okusni obliki izredno poznane in cenjene štedilnike na prvi koroški deželni razstavi.

Za prvi pogled se more vsak prepričati — kdor je videl razstavno dvorano omenjene tvrdke —, da razstavljeni predmeti dokazujejo resnost in stvarno strem-

ljenje te vodilne tvrdke nuditi kupcem res najboljše izdelane štedilnike. Poleg tega izdeluje tvrdka velike štedilnike, kakršne potrebujejo hoteli in gostinski obrati. Seveda najdemo tudi gospodinjstva pri tej tvrdki kakovostne in cenene štedilnike. Citatelje opozarjamo tudi na to, da tvrdka Kauer razstavlja tudi razne novosti, kakor: štedilnike s pečmi za 12—16 hlebov kruha. Ti štedilniki so izredno pripravi, ker ne potrebujejo mnogo prostora, ne rabijo mnogo kurjave, z njimi je zelo lahko ravnati in zelo enostavno jih je očistiti. S šamotno izolacijsko oblogo proti žrjavici so izredno trajni.

Razstavljeni so tudi štedilniki, ki se odlikujejo po posebni izdelavi, s katero toplotno energijo, ki nastane pri gorenju, napeljujejo okrog vodnega kotla.

Te prednosti najdemo seveda svoj izraz v tem, da je tak štedilnik izredno rentabilen. Toplo vodo je seveda mogoče uporabiti potem za razne svrhe: kopalnice itd.

Štedilniki so vsi iz rje-varnega materiala, vseh vrst — masivni in zelo lahki. — Priporočamo pa zainteresentom, da štedilnike nabavijo že pri tvrdki, ne pa šele po posredovalcih.

**Kmetje!
Kmečki in gozdni
delavci!**

OBISČITE

**razstavo o varstvu proti
nezgodam**

od 9. do 19. avgusta 1951

na koroški deželni razstavi

v Celovcu, Trgovska akademija,
I. nadstr., soba 26.

Od leta 1879

**Keuschnigg-
SEMENA**

**priljubljena
in preizkušena**

Celover - Klagenfurt
Heuplatz 6 Telefon 27-12

Prva koroška deželna razstava

in koroško gospodarstvo

Od 9. avgusta do 19. avgusta 1951

M. KRASSNITZER

Specialna delavnica za izdelavo, popravila in predelavo raznih hladilnih naprav

NASVETI / NAČRTI / MONTAŽA

CELOVEC-KLAGENFURT, St. Ruprecht Str. 8, Tel. 35-09

Elektro-automatični

MALO-HLADILNIKI
ZA OBRT
IN DOMAČO POTREBO

Velehladilniki

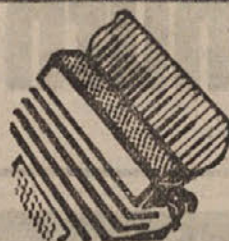
AMONIAKKOMPRESORJI ZA INDUSTRIJO
IN OBRTHUBERT **HOFER**
STROJI IN ORODJEElektromotorji, stroji za obdelavo
železa in lesa, sesalke, dizel- in ben-
zinmotorji, stroji za mleko in pra-
nje, stroji za gnetenje testa
Celovec-Klagenfurt, Getreidegasse 7-8

Največja izbira

obleke - plašči - kostumi
krila - bluže

MODA ZA DAME

Lia Putz & Co.

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstr. 28
prodajni prostori, telefon 31-85HARMONIKE
IN AKORDEONICelovška razstava:
Hasnerschule, soba 19Novoprodukcija vseh vrst — Vsa popravila
Vsi sestavni deli — Cenik na zahtevo brezplačnoR. NOVAK Celovec-Klagenfurt, Ebentaler Str. 7
Razpošilja na vse strani! Telefon 24-82Franz Kauer
Markt Griffen Kärnten
Grebini - Koroška, Telefon 15

Obišcite

našo bogato razstavo v

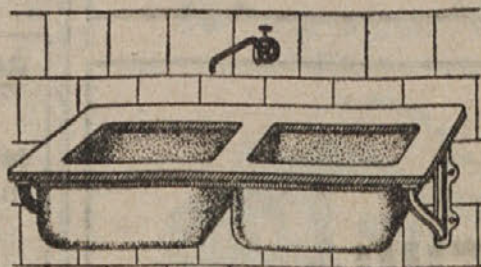
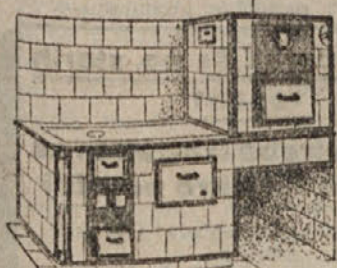
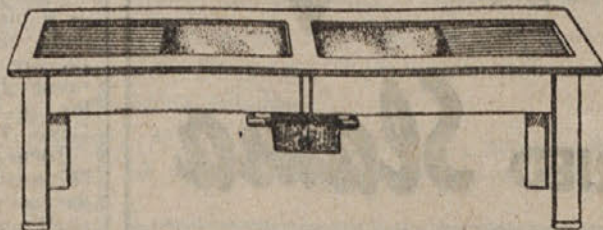
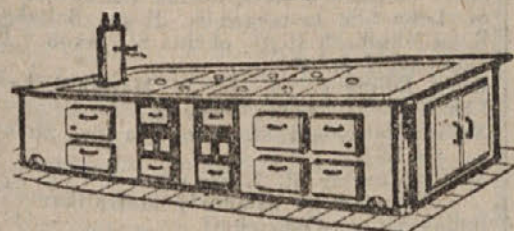
Legovski akademiji

velika dvorana, v pritličju, soba 8.

Pokažemo vam

štedilnike vseh velikosti in izdelav za
hotele, gospodinjstva in kmečke kuhinje

Novost:

štedilniki s čolničkom za vodo
na pritisk (Druckwasserschiff)
štedilnik s pečjo

Dunajska krznarska delavnica

J. VESELY

CELOVEC - KLAGENFURT, Obstplatz 2

Razstavlja v Hasnerschule soba 36

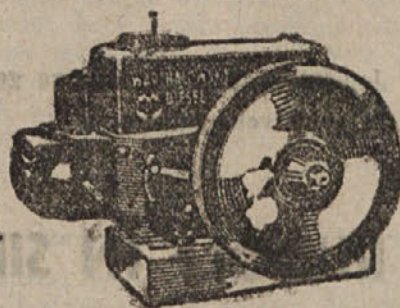
Hasnerschule, soba 58

pohištvo - preproge - zavese

A. Riedel & Söhne

CELOVEC - KLAGENFURT, Alter Platz 21

posebna izložba perzijskih preprog

Za koroškega gorskega kmeta
Warchalowski-Diesel8
14
20
Ks.Odlike: Lahek zagon — Prašno
tesno zatobolčenje — Miren tek —
Priznanje prispevkov — Kratko-
ročna dobava po trgovcih
Skladišče nadomestnih delov:
H. HOFER, Celovec-Klagenfurt,
Getreidegasse 8
Tovarna motorjev
J. WARCHALOWSKI
Dunaj-Wien III., Paulusgasse 3
Tel. U 10-0-84

Fliesal

PLESK NA PLOŠČAH
BREZ ŠPRANJE
KAMENI EMAJL

Trdost - blesk - plastika - trajnost

Pralen — ne razpraska se — varuje
pred ognjem

Fliesal-deželni zastopnik za Koroško

Dipl.-ing. Hermann Korn

SEEBODEN am Millstättersee
Tel. Seeboden 51Cenjenim bivšim in novim odjemalcem
se priporoča modna trgovina

MARGARETA

LASTNICA: M. KROPIUNIG (preje Pichler)

Celovec - Klagenfurt
Wienergasse 5

Hier wird leider festgestellt, daß dem Kuchen etwas fehlt.

Immer noch zu sehen ist, daß man irgendwas vermißt.

Schließ- und endlich aber — ah! ist das rechte G'schmackerl da!

Ja, zum richtigen Geschmackerl hilft dem Kuchen nur ein Packerl

König
VANILLINZUCKER
mit den Bilderrezepten

WARMUTHOVA

trgovska hiša

Obilo poletnega blaga imamo,
da vsega Vam po nizkih cenah damo.

Ljudska trgovska hiša

Warmuth Vam nudi več kakor pričakujete

Amerayon — modne hlače, dolge	198.—	svileni imprimé-ji	— — — 19.80
moške polosrajce, bombaž	— 28.—	vezeni dekliski predpasniki	— — — 12.—
moške kopalne hlače	— 13.50	otroške obleke	— — — 26.—
moške nogavice	— — — 6.10	otroške hlače	— — — 5.90
jopiči, dvodelni	— — — 85.—	otroški nicky-puloverji, z dol.	— — —
damski puloverji, modne barve	— 47.—	gimi rokavi	— — — 28.—
polobluze	— — — 25.50	otroške veslaške obleke	— — — 8.40
damske kopalne obleke	— — — 48.—	otroške kopalne obleke	— — — 25.—
obleke za plažo	— — — 29.—	otroške polosrajce	— — — 15.—

Dietmar Warmuth & Co.

Beljak - Villach
Hauptplatz 22

Braki, prečitajte!

Slavenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Oddaje vsak dan od 14.30 do 15.00, ob sobotah od 9.00 do 9.30, ob nedeljah od 7.15 do 7.45, v torek in četrtek tudi od 18.30 do 18.55. — Poročila: Vsak dan (razen sobote in nedelje.)

Nedelja, 19. VIII.: Verski govor — „Pol zares — pol za smeh“.

Ponedeljek, 20. VIII.: Iz svet. literature. Torek, 21. VIII.: Zdravnik — Petje. — Zvečer: Jezikovni paberki iz Koroške (studija dr. Rajka Ložarja o koroških narečjih).

Sreda, 22. VIII.: Gospodinja in gospodar. Četrtek, 23. VIII.: Po svetu — Zvečer: Klavirski koncert.

Petek, 24. VIII.: Sodobna vprašanja. Sobota, 25. VIII.: Iz slov. literature. Nedelja, 26. VIII.: Verski govor. Glasba.

Prvo vrstna in dobro vpeljana trgovina tekstilij in živil na prodaj. Dopise pošljite pod značko „Grenzstadt“ na upravo lista.

NEW-YORK

(val 19, 25, 31, 49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18.—18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

LJUBLJANA val 327,1 202,1 in 212,4 m Oddaje vsak dan od 5.—7., od 12.—16. in od 18.—24. ure, ob nedeljah od 6.30.—24. ure. Gospodinjski nasveti v torek ob 6.15 in ob 15.30. — Kmetijski nasveti v nedeljo ob 16.30. — Kulturni pregled v četrtek ob 14.15. — Zanimivosti iz zdravstva in prirode v sredo ob 19.40 in petek ob 14.15. — Prireditelji slovenskih narodnih pesmi v petek ob 18.00.

„INSECTA“

zavrnica za plinsko izhlapevanje avstr. in nemški patent uniči vsak mrčes, kakor muhe, molje, stenice itd. šil. 36.80

Glavno zastopstvo za Koroško

FRIE SCHMIDT

Celovec - Klagenfurt, Lidmanskýgasse 29

KINO

Celovec - Klagenfurt
STADTHEATER

Predstave ob 16., 18. in 20. uri.
Od 17.—23. VIII. »Die letzten Vier«

PRECHTL

Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.30
Od 17. VIII. »Der Sohn des Monte Christo«

Beljak - Villach
BAHNHOFLICHTSPIELE

Predstave ob 12., 14., 16., 18.15 in 20.30, ob nedeljah in praznikih tudi ob 10. uri.
Od 17.—20. VIII. »Sudan«
Od 21.—23. VIII. »Venus am Strand«

V soboto, 11. avgusta se je v št. Vidu nad Ljubljano smrtno ponesrečil naš predobri oče

FRANC ZALETEL

LASTNIK (SEDAJ PODRŽAVLJENE) DOMAČE VELEŽGANJARNE

Pokojni je bil vsepovsod znan kot pošten trgovec, kot globokoveren, dosleden in neustrašen katoličan, po svoji veliki ljubezni do Cerkev in duhovnikov, po veliki dobroti, kot dober družabnik in prijatelj narave.

Gospodar življenja in smrti je sedaj poklical svojega zvestega, dobrega služabnika iz doline solz in krievic k Sebi, da v Njem prejme veliko plačilo.

Vsem znancem po svetu ga priporočamo v molitev.

Naj počiva v miru Kristusovem!

Sin VINKO, št. Jakob v Rožu
in ostalo sorodstvo v Sloveniji in Ameriki.

Obiščite LETOS ZA ČASA

CELOVSKE DEŽELNE RAZSTAVE

našo razstavo pohištva v naših lastnih prostorih
na St.-Veiter Ring 15

Jedilnice, spalnice, sobe za gospode. Hiša pohištva
in pohištveno mizarstvo

RUDOLF IN SIEGFRIED

Slama

Za koroško deželno razstavo

koroški laki in barve

Peter de Cillia

tvornica barv in lakov

Feldkirchen i. K., telefon 73

Obiščite naš oddelek na razstavi v gimnaziji, I. nadstropje

Nekaj dejstev bi vam želeli povedati: Warmuthova trdka ima mnogo zanimanja za kupovalce iz našega čitateljskega kroga in ji je v veliko zadoščenje, če more ugotoviti, da so kupovalci iz našega čitateljskega kroga zadovoljni v Warmuthovi trgovski hiši. In naša prošnja na čitatelje je, da s svojim obiskom v tej največji ljudski trgovski hiši pokažejo, da znajo ceniti razumevanje vodstva Warmuthove trdke za naš list, ki se izraža v inseratnih objavah.

Warmuthovo podjetje je vzor odlične organizacije trgovskega podjetja. Warmuthovo družino tvorijo ne samo njegovi uslužbenci, temveč ves krog Warmuthovih odjemalcev. Nismo še mogli ugotoviti, da bi se kdo pritožil nad ceno ali kakovostjo kupljenega blaga, temveč je vedno bilo nasprotno: slišali smo samo izjave zadovoljstva. Radi tega tudi vam priporočamo, da kupujete svoje oblačilne predmete pri Warmuthu, kjer jih najdete v največji izbiri in po ceni, katere ne boste obžalovali. Kdor varčuje, pri Warmuthu kupuje!

Nujno iščemo prodajalca za tekstilije in živila, aranžerja izložb.
Dopise pošljite na

Kaufhaus Magnet, Pliherk - Bleiburg

Deželno finančno ravnanstvo za Koroško
(uprava monopolov za Koroško)

OBJAVA

Razpisujemo oddajo sledečih tobačnih trafik, ki so postale proste ali pa bodo na novo ustanovljene:

Na novo bodo oddane trafike v krajih: Beljak-Villach, Völkendorfer Straße 80 Bače-Faak am See, kiosk, občina Bekštanj Sovče-Seltschach št. 9, občina Podkloster St. Lenart-St. Leonhard št. 25 pri Beljaku Reka-Mühlbach št. 16, občina St. Jakob v R. Hörzendorf št. 15

Klein Edling št. 39, obč. St. Marein i. Lav. Lamm št. 52, občina Pustritz Močile-Matschiedl št. 5, občina Sv. Stefan na Zilji

Mičiče-Mitschig št. 2, Zilja Na novo bo ustanovljena trafika: Beljak-Villach-Oberschütt.

Prošnje za podelitev trafike morajo biti — napisane na predpisanem obrazcu — oddane najkasneje do 8. septembra 1951 do 12. ure opoldne pri deželnem finančnem ravnanstvu za Koroško (uprava monopolov za Koroško) v Celovecu, Dr. Hermann-Gasse 5, II. nadstropje, soba št. 52.

Točnejše podatke dajejo pristojni finančni uradi (oddelki za trošarinski davek oz. davčni nadzorni uradi. Razen tega so točnejši podatki navedeni v objavi, ki je nabita na uradni deski občine, v katere okolišju so zgoraj označene prodajalnice.

Radio-aparati še po starih cenah!

Mirno je treba izbirati in se nato vendar hitro odločiti

Velika izbira! Zamenjava! Obrok! samo pri

RADIO PRINZ

Celovec - Klagenfurt, Kardinalplatz 8
(1/2 minute od razstavišča)